VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 67

THỨ TƯ

20.11.2024 (20.10 Giáp Thìn)

Số 140 (4117)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

Dấu chân Hồ Chí Minh ở Trung Quốc qua những hiện vật quý [9]

Thủ tướng Phạm Minh Chính gặp lãnh đạo các nước, tổ chức quốc tế [2]

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

"Nỗ lực đổi mới, khẳng định thương hiệu từ bề dày truyền thống" [3]

Đắm say cùng tiếng Then, đàn Tính… [8]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Những con số đó nói lên điều gì?

● **NAM VIỆT**

Tại diễn đàn "Để thị trường bất động sản trở lại lành mạnh và phát triển" mới đây, ý kiến của nhà quản lý lẫn giới chuyên gia dù được xem là những "lát cắt" trong bức tranh tổng thể về thị trường, nhưng hóa ra tình hình còn phức tạp hơn nhiều. Tại Hà Nội, giá đất lẫn căn hộ chung cư đã là điều gì đó khủng khiếp với người làm công ăn lương. Người ta vẫn gọi đó là "sốt ảo". Không, đây là sốt thật, vì tiền là thật. Có điều, vì sao chuyển từ ảo sang thật thì các lý giải lẫn giải pháp có vẻ vẫn thiếu thực tế, nên không tạo ra biến chuyển.

(Xem tiếp trang 2)

CHÀO MỪNG KỶ NIỆM 42 NĂM NGÀY NHÀ GIÁO VIỆT NAM

NGƯỜI THẦY CỦA NHỮNG HỌC SINH MIỀN NAM TẬP KẾT RA BẮC:

Mãi khắc ghi "nuôi tốt, dạy tốt, học tốt"

(VH). Sau Hiệp định Geneva, với tầm nhìn xa của Đảng và Bác Hồ, nhiều đoàn học sinh miền Nam đã được chọn gửi ra miền Bắc học tập văn hóa, học nghề… để phục vụ công cuộc kháng chiến, kiến quốc. Từ đó đến khi giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước đã có khoảng 32.000 học sinh từ các tỉnh, thành miền Nam được đưa ra Bắc học tập, rèn luyện. [12]

Trong suốt quá trình dạy học của mình, thầy Lê Ngọc Lập mãi khắc ghi lời căn dặn của Bác Hồ là phải luôn "nuôi tốt, dạy tốt, học tốt".
Trong ảnh: Thầy Lập nâng niu Bằng khen của Chủ tịch Hồ Chí Minh trao tặng **Ảnh: NGUYỄN LINH**

HỘI THẢO "BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TỐT ĐẸP CỦA CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ GẮN VỚI PHÁT TRIỂN DU LỊCH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NGÃI":
Thiết thực và có ý nghĩa [6]

NGHỆ THUẬT BIỂU DIỄN:
Nhiều tín hiệu chuyển mình [11]

CÚP CHIẾN THẮNG 2024:
Thầy trò HLV Park Chung-gun chiếm ưu thế? [14]

Thủ tướng Phạm Minh Chính gặp lãnh đạo các nước, tổ chức quốc tế

Trong khuôn khổ Hội nghị thượng đỉnh Nhóm Các nền kinh tế phát triển và mới nổi hàng đầu thế giới (G20) tại thành phố Rio de Janeiro của Brazil, ngày 18.11 (theo giờ địa phương), Thủ tướng Phạm Minh Chính đã có nhiều cuộc tiếp xúc, trao đổi với lãnh đạo các nước và các tổ chức quốc tế tham dự hội nghị.

Thủ tướng Phạm Minh Chính gặp Tổng thống Hoa Kỳ Joe Biden Ảnh: TTXVN

Trong không khí hữu nghị, cởi mở và tin cậy, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã chuyển lời thăm hỏi thân tình của Tổng Bí thư Tô Lâm, Chủ tịch nước Lương Cường, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn tới các nhà lãnh đạo, đồng thời, chuyển lời của Tổng Bí thư Tô Lâm, Chủ tịch nước Lương Cường mời các nhà lãnh đạo tới thăm Việt Nam trong thời gian tới. Thủ tướng Phạm Minh Chính khẳng định Việt Nam luôn mong muốn tăng cường hơn nữa hợp tác với các nước và các tổ chức quốc tế, đưa quan hệ phát triển lên tầm cao mới, thực chất và đi vào chiều sâu. Về phần mình, lãnh đạo các nước và các tổ chức quốc tế đều bày tỏ đánh giá cao những thành tựu phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam thời gian qua, cũng như vai trò và vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế, khẳng định sẽ tiếp tục thúc đẩy quan hệ hợp tác nhiều mặt với Việt Nam và mong được sớm tới thăm Việt Nam.

Tại cuộc tiếp xúc với Tổng Bí thư, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình, Thủ tướng Phạm Minh Chính khẳng định Việt Nam coi việc phát triển quan hệ hợp tác, hữu nghị với Trung Quốc là lựa chọn chiến lược, ưu tiên hàng đầu trong đường lối đối ngoại độc lập tự chủ, đa dạng hóa, đa phương hóa của Việt Nam và mong muốn hai bên tiếp tục phối hợp chặt chẽ để triển khai nhận thức chung cấp cao và các Tuyên bố chung, văn kiện đã ký kết trong các chuyến thăm cấp cao hai nước thời gian qua... Gặp Tổng thống Hoa Kỳ Joe Biden, Thủ tướng Phạm Minh Chính bày tỏ cảm ơn tình cảm và sự ủng hộ mạnh mẽ của Tổng thống Joe Biden đối với sự phát triển quan hệ Việt Nam - Hoa Kỳ và mong rằng trong thời gian tới, dù trên cương vị nào, Tổng thống Joe Biden cũng sẽ tiếp tục ủng hộ và đóng góp thiết thực cho quan hệ song phương.

Vui mừng được gặp lại Thủ tướng Phạm Minh Chính, Tổng thống Joe Biden khẳng định Thủ tướng Phạm Minh Chính là một người bạn tốt của Hoa Kỳ. Tổng thống Joe Biden bày tỏ vui mừng khi thấy, trong nhiệm kỳ của mình, hai nước đã nâng cấp quan hệ lên Đối tác chiến lược toàn diện vì Hòa bình, Hợp tác và Phát triển bền vững, đồng thời khẳng định luôn ủng hộ cho mối quan hệ Hoa Kỳ - Việt Nam không ngừng phát triển. Tại cuộc tiếp xúc với Thủ tướng Ấn Độ Narendra Modi, Thủ tướng Phạm Minh Chính chúc mừng Thủ tướng Modi nhân dịp Lễ hội truyền thống Diwali của Ấn Độ, chúc nhân dân Ấn Độ, dưới sự lãnh đạo của Chính phủ mới do Thủ tướng Modi đứng đầu, tiếp tục đạt nhiều thành tựu phát triển vượt bậc. Thủ tướng Phạm Minh Chính đề xuất ba phương hướng ưu tiên nhằm thúc đẩy quan hệ Đối tác chiến lược toàn diện đi vào chiều sâu, hiệu quả.

Trao đổi với Thủ tướng Nhật Bản Ishiba Shigeru, Thủ tướng Phạm Minh Chính chúc mừng Ngài Ishiba Shigeru được bầu làm Thủ tướng mới của Nhật Bản và mong muốn hai bên tiếp tục củng cố tình cảm hữu nghị, lòng tin chính trị giữa lãnh đạo cấp cao và nhân dân hai nước thông qua duy trì thường xuyên các chuyến thăm cấp cao và các cấp. Thủ tướng Phạm Minh Chính đề nghị Chính phủ Nhật Bản tiếp tục cung cấp các khoản vay Hỗ trợ Phát triển Chính thức (ODA) thế hệ mới cho Việt Nam, có các chính sách nâng cao chất lượng, điều kiện sống, làm việc cho cộng đồng người Việt Nam tại Nhật Bản. Về phần mình, Thủ tướng Ishiba Shigeru nhất trí tăng cường toàn diện quan hệ hợp tác chính trị, kinh tế, thương mại, đầu tư song phương, đồng thời cam kết sẽ tạo điều kiện tốt nhất cho cộng đồng người Việt Nam đang sinh sống, làm việc tại Nhật Bản...

P.V (tổng hợp)

Những con số...

(Tiếp theo trang 1)

Ông Nguyễn Văn Khôi, Chủ tịch Hiệp hội Bất động sản (BĐS) Việt Nam, cho rằng thách thức lớn nhất của thị trường BĐS là những "dự án treo" chưa được giải quyết hoặc giải quyết rất chậm đã ảnh hưởng đến thanh khoản của thị trường và lòng tin của người mua nhà. Theo ông Khôi, chính quyền địa phương cần có phương thức điều tiết thị trường, quản lý, giám sát chặt chẽ việc tổ chức đấu giá đất và đặc biệt là quản lý, giám sát, xử lý vi phạm của lực lượng môi giới BĐS..., góp phần cho nhà đầu tư yên tâm đầu tư và người mua khách quan quyết định lựa chọn sản phẩm để mua.

Nhưng, ở đời nói thì dễ nhưng làm rất khó. Ngay như chuyện thế nào là đầu tư, thế nào là đầu cơ, có áp thuế với BĐS thứ hai không cũng lại có ý kiến khác nhau. Vẫn biết thuế là công cụ tài chính để điều tiết thị trường, nhưng với thị trường "tiền tỉ" là BĐS thì không phải lúc nào cũng xuôi chèo mát mái. Thuế là một công cụ hạn chế đầu cơ BĐS, nhưng điều quan trọng là phải xác định giá đất mới có cơ sở áp dụng các công cụ thuế. Mà điều đó liệu đã minh bạch? Qua nhiều vụ đấu giá đất gần đây ở Hà Nội, có không ít lình xình. Điều đó được cho là từ giá khởi điểm và tiền đặt cọc, đều bất cập. Có thể nêu ví dụ: Phiên đấu giá đất lần thứ hai tại Hoài Đức vừa qua, các lô đất này có diện tích 89-145m², đều có giá khởi điểm 7,3 triệu đồng một m². Nhưng lô đất có mức trúng cao nhất phiên là 103,3 triệu đồng một m², hơn 14 lần giá khởi điểm. Lô trúng thấp nhất thì cũng có giá 85,3 triệu đồng một m², gấp gần 12 lần giá khởi điểm.

Nói như ông Trần Xuân Lượng, Viện phó Viện Nghiên cứu và Đánh giá thị trường BĐS Việt Nam, yếu tố có tác động lớn nhất tới các phiên đấu giá vừa qua đến từ tâm lý xã hội mà không phải các yếu tố liên quan đến cung cầu, pháp lý hay chính sách... Ông Lượng cho rằng, người Việt Nam thường có quan niệm không có gì giá trị bằng đất. Thậm chí, lượng kiều hối đổ về đa phần cũng vào đất. Lúc đầu có thể chỉ là "ngáo" giá nhưng vài bữa giá đó thành thật. Điều này tạo ra một tâm lý xã hội, trào lưu "nhà nhà đi buôn đất, người người đi buôn đất" thay vì dựa trên nhu cầu thực. Thậm chí có những dấu hiệu móc ngoặc giữa bên trong và bên ngoài, tạo một kịch bản để đấu giá. Rõ ràng là có một lợi ích rất lớn người ta mới có thể đánh đổi và hơn thua đến cùng. Đấu giá như vậy không khác gì một cuộc đánh bạc.

Riêng về giá khởi điểm và giá trúng thầu, ông Lượng cho rằng, bất cập ở giá khởi điểm nhưng bất thường ở giá trúng thầu. Cụ thể, giá khởi điểm rất thấp nên tiền đặt trước chỉ 100-200 triệu đồng/lô, những người có tiền họ sẵn sàng bỏ 1 tỉ đồng để đặt cọc 5-10 lô. Do đó, rất dễ bị thao túng, họ sẵn sàng bỏ số tiền rất nhỏ để thu tiền chênh lớn.

Nhiều người cho rằng để giải quyết nạn thổi giá trong đấu giá đất thì cần tập trung vào phát triển nhà ở xã hội để người có nhu cầu ở thực đều có thể tiếp cận nhà ở. Điều đó đúng. Nhưng ở thời điểm hiện tại, để mua được một căn hộ chừng 50m2 nhà ở xã hội, người lao động có thu nhập trên dưới 15 triệu đồng/tháng phải tích lũy ròng rã 20 năm. Còn với nhà ở thương mại, con số đó khoảng 37 năm với người thu nhập 20-25 triệu đồng/tháng. Vậy, những con số đó nói điều gì? ■

Gấp rút xây dựng, hoàn thiện văn bản quy phạm pháp luật về nghệ thuật biểu diễn và văn học

Chiều qua 19.11, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông đã có buổi làm việc với lãnh đạo Cục Nghệ thuật biểu diễn và Vụ Pháp chế về một số nội dung: Báo cáo về dự thảo Thông tư hướng dẫn chức năng, nhiệm vụ các đơn vị sự nghiệp công lập thuộc Sở VHTTDL, VHTT; Báo cáo cáo về việc triển khai các công việc xây dựng Nghị định quy định về khuyến khích phát triển văn học…

Kết luận buổi làm việc, Thứ trưởng Tạ Quang Đông đề nghị Cục Nghệ thuật biểu diễn, Vụ Pháp chế cần có sự phối hợp chặt chẽ để gấp rút thực hiện các nhiệm vụ của từng đơn vị, đặc biệt là chú trọng các nhiệm vụ mà Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ giao cho Bộ VHTTDL thực hiện trong lĩnh vực nghệ thuật biểu diễn và văn học. Đồng thời các đơn vị cũng cần nghiên cứu rà soát, đề xuất cụ thể các chế độ, chính sách phù hợp đối với văn nghệ sĩ để trình lãnh đạo Bộ xem xét, quyết định. Làm sao các văn bản quy phạm pháp luật ra đời phù hợp với tình hình thực tiễn nghệ thuật biểu diễn và văn học hiện nay, bảo đảm tự do sáng tạo, khơi thông sức sáng tạo của văn nghệ sĩ, đóng góp vào sự nghiệp xây dựng và phát triển nền văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

ĐÀO ANH

Di tích Huế sẽ miễn phí vào Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam từ năm 2025

Chiều ngày 19.11, ông Lê Công Sơn, Phó Giám đốc Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế cho biết, đơn vị đã xây dựng lại kế hoạch mở cửa miễn phí tham quan vào các dịp lễ, Tết kể từ năm 2025. Theo đó, số lượng các ngày mở cửa đón khách tham quan miễn phí hằng năm vẫn không thay đổi với năm ngày nhưng có sự điều chỉnh thời gian. Cụ thể, các ngày sẽ mở cửa miễn phí phục vụ du khách là người Việt Nam, gồm: Mồng 1 Tết Nguyên đán; Ngày kỷ niệm Giải phóng Thừa Thiên Huế 26.3; Ngày kỷ niệm Cách mạng Tháng Tám 19.8; Kỷ niệm Ngày Quốc khánh 2.9; và Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam 23.11.

Thời gian vừa qua, Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế thường mở cửa miễn phí cho khách nội địa trong ba ngày Tết Nguyên đán. Tuy nhiên, lượng khách tham quan trong dịp này rất lớn từ hơn 50.000 - 100.000 lượt, riêng Tết Nguyên đán Giáp Thìn 2024 đã có hơn 100.000 lượt. Điều này dẫn đến nguy cơ các điểm tham quan di tích bị quá tải; gây ảnh hưởng công tác đón và phục vụ du khách cũng như đến các di sản văn hóa. Do đó, xây lại kế hoạch mở cửa miễn phí di tích lần này sẽ giảm xuống còn một ngày dịp Tết Nguyên đán và tăng thêm hai ngày vào dịp kỷ niệm Ngày cách mạng Tháng Tám và Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam là cần thiết và phù hợp. Điều này còn đảm bảo cho việc nhiều công dân Việt Nam sẽ được hưởng chính sách tham quan di sản Huế miễn phí vào nhiều thời điểm khác nhau trong năm. Chính sách và kế hoạch đón khách tham quan miễn phí di tích Huế đã được các cơ quan liên quan thống nhất và sẽ trình HĐND tỉnh Thừa Thiên Huế tại kỳ họp vào tháng 11 này để triển khai vào năm 2025.

Hiện nay, Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế đang quản lý và bán vé tham quan tại 11 điểm di tích thuộc Quần thể Di tích Cố đô Huế, gồm: Đại Nội Huế, lăng Tự Đức, lăng Minh Mạng, lăng Khải Định, lăng Gia Long, lăng Thiệu Trị, lăng Đồng Khánh, Bảo tàng Cổ vật Cung đình Huế, cung An Định, đàn Nam Giao, điện Hòn Chén.

S.THÙY

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

"Nỗ lực đổi mới, khẳng định thương hiệu từ bề dày truyền thống"

● PHƯƠNG ANH; ảnh: TRẦN HUẤN

Sáng qua 19.11, Trường Cán bộ quản lý Văn hóa, Thể thao và Du lịch (Bộ VHTTDL) trang trọng tổ chức Lễ kỷ niệm 42 năm ngày Nhà giáo Việt Nam (20.11.1982 - 20.11.2024) và đón nhận Huân chương Lao động hạng Nhất. Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng dự và phát biểu chúc mừng nhà trường tại buổi lễ.

Gửi đến các thế hệ cán bộ lãnh đạo, giảng viên, giáo viên, học viên nhà trường lời chúc mừng tốt đẹp, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, nhìn lại chặng đường 47 năm qua, Trường Cán bộ quản lý VHTTDL luôn thấm nhuần lời dạy của Bác Hồ kính yêu: "Huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng". Từ tư tưởng đó, xuất phát từ thực tiễn và nghị quyết của Đảng về công tác đào tạo cán bộ, nhà trường đã được Bộ VHTTDL giao thực hiện nhiệm vụ quan trọng này, cái gốc của mọi công việc, then chốt của mọi then chốt.

Ghi nhận những nỗ lực của nhà trường để hoàn thành sứ mệnh, vượt qua nhiều khó khăn, thách thức để đào luyện hàng ngàn cán bộ quản lý các cấp, Bộ trưởng nhấn mạnh, từ mái trường này, hàng chục ngàn lượt cán bộ, công chức, viên chức trong toàn ngành đã được đào tạo những kiến thức cơ bản về quản lý nhà nước, được thực hành để làm tốt vai trò của mình. "Đó là minh chứng khẳng định hiệu quả đào tạo của nhà trường trong thời gian qua. Ngoài sự chủ động, nỗ lực không ngừng, nhà trường đã tập trung nâng cao chất lượng đào tạo, quy tụ đội ngũ giảng viên uy tín, năng lực, nhiệt tình và say mê nghiên cứu, đào tạo và vận dụng kiến thức thực tế để tham gia công tác giảng dạy. Đội ngũ giáo viên qua các thời kỳ đã hun đúc, tạo nên truyền thống tốt đẹp của nhà trường, trao truyền, hướng dẫn và chuyển đổi phương thức, nâng cao chất lượng đào tạo…", Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh.

Lãnh đạo Bộ cho biết, phần thưởng cao quý được Đảng, Nhà nước trao tặng nhà trường cũng minh chứng cho nỗ lực không ngừng nghỉ trong 47 năm qua. Lễ kỷ niệm và đón nhận Huân chương không chỉ là dịp nhìn lại chặng đường đã qua mà quan trọng là hướng về phía trước, không thỏa mãn với thành tích đã có mà nỗ lực, cố gắng hơn nữa, hoàn thành trách nhiệm mà Đảng, Nhà nước giao phó. "Chúng ta tri ân các thầy cô giáo đã nỗ lực trong thời gian qua, nhưng đồng thời cũng đặt ra trách nhiệm với những người đang làm công tác quản lý, giảng viên của nhà trường với trọng trách hôm nay. Tất cả cần đoàn kết, nỗ lực, phát huy truyền thống, xây dựng nhà trường ngày càng vững mạnh", Bộ trưởng nêu rõ.

Thừa ủy quyền của Chủ tịch nước, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng trao Huân chương Lao động hạng Nhất tới lãnh đạo Trường Cán bộ quản lý VHTTDL

Từ nay đến Đại hội Đảng lần thứ XIV, Đảng, Nhà nước đang hoạch định các chủ trương, chính sách quan trọng, hướng đến hai dấu mốc kỷ niệm 100 năm thành lập nước và 100 năm thành lập Đảng, để đất nước ta bước vào một kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, như lời hiệu triệu của Tổng Bí thư. Vì thế, "dịp kỷ niệm cũng để chúng ta tự soi, tự nhìn và hoạch định kế hoạch trong tương lai. Nhà trường cần tập trung nghiên cứu có hệ thống, trả lời câu hỏi triết lý phát triển của nhà trường là gì, sứ mệnh và giá trị cốt lõi của nhà trường ở đâu, làm gì để thực hiện sứ mệnh, dẫn dắt được giá trị và tầm nhìn…", Bộ trưởng lưu ý. Bộ trưởng cũng cho rằng, cán bộ, giảng viên nhà trường phải am tường về thực tiễn, nắm chắc kiến thức và kỹ năng để truyền đạt, chuyển quá trình tự học của học viên thành hướng gợi mở, cùng nghiên cứu. Giảng viên nhà trường phải là những cán bộ giỏi, tâm huyết, được đắm mình trong thực tiễn và cập nhật thường xuyên các vấn đề mới. Muốn thế, nhà trường phải mạnh dạn cải tiến, đổi mới, phải có lộ trình, bước đi bài bản. Cần chú trọng vận dụng kiến thức liên ngành trong quản lý. Nhà trường phải chú trọng yếu tố này để thu hút số lượng và nâng cao chất lượng học viên, đáp ứng yêu cầu xã hội. Phải lượng hóa và giải quyết những "điểm nghẽn" của ngành đang đặt ra, chủ động phối hợp với các Sở, ngành ở địa phương, khảo sát và đáp ứng nhu cầu của các học viên.

> *"Dịp kỷ niệm cũng để chúng ta tự soi, tự nhìn và hoạch định kế hoạch trong tương lai. Nhà trường cần tập trung nghiên cứu có hệ thống, trả lời câu hỏi triết lý phát triển của nhà trường là gì, sứ mệnh và giá trị cốt lõi của nhà trường ở đâu, làm gì để thực hiện sứ mệnh, dẫn dắt được giá trị và tầm nhìn…"*
>
> **(Bộ trưởng NGUYỄN VĂN HÙNG)**

"Phải biết đường, thuộc đường và chỉ đường, định hướng cho học viên biết cách thực hành, biết cách làm. Như vậy, chúng ta mới thực hiện được lời dạy của Bác Hồ năm xưa: "Văn hóa phải soi đường cho quốc dân đi"…", Bộ trưởng khẳng định. Lãnh đạo Bộ cũng nhấn mạnh, nỗ lực đổi mới toàn diện trên nền tảng bề dày truyền thống gần 50 năm qua là định hướng quan trọng đang đặt ra đối với nhà trường hiện nay. Cần tiếp tục nỗ lực hơn nữa để xây dựng tập thể sư phạm mẫu mực, có chiều sâu văn hóa, những hạt nhân không chỉ có kiến thức, trình độ mà có tình yêu thương, sự cảm thông và chia sẻ, gắn mình với thực tiễn, tâm huyết đối với nghề nghiệp. Một tập thể đoàn kết, năng động, sáng tạo là yêu cầu của thực tiễn trong bối cảnh mới.

Tri ân đội ngũ giảng viên nhà trường qua các thời kỳ, theo Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng, dịp kỷ niệm còn là dấu mốc truyền thêm động lực mới cho thế hệ hôm nay. Đón nhận phần thưởng cao quý của Đảng, Nhà nước, nhà trường đồng thời nhìn lại, trăn trở trước những vấn đề mới, hướng đi mới, cách làm mới để nỗ lực chuyển mình, khẳng định thương hiệu, xây dựng các sản phẩm chất lượng, trở thành địa chỉ tin cậy đối với đội ngũ cán bộ VHTTDL cả nước.

Tại lễ kỷ niệm, TS Phạm Quế Anh, Hiệu trưởng Nhà trường cho biết, ngày 21.1.1977, Trường Chính trị Trung cao cấp tại chức trực thuộc Bộ Văn hoá được thành lập. Trải qua nhiều thay đổi, đến nay, Trường Cán bộ quản lý VHTTDL là đơn vị duy nhất của Bộ VHTTDL có chức năng, nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức của ngành, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong công cuộc hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế. Gần 50 năm qua, nhà trường đã đào tạo, bồi dưỡng hàng chục nghìn lượt cán bộ lãnh đạo, quản lý các lĩnh vực văn hóa, gia đình, thể thao và du lịch trên phạm vi cả nước, góp phần không nhỏ vào sự nghiệp xây dựng và phát triển ngành ngang tầm với công cuộc đổi mới đất nước.

Với những thành tích của Trường Cán bộ quản lý VHTTDL trong thời gian qua, nhà trường vinh dự được Chủ tịch nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất. "Đây là niềm vinh dự, tự hào của đội ngũ cán bộ, giảng viên, nhân viên và học viên Nhà trường, đồng thời là sự trao gửi niềm tin của Đảng, Nhà nước đối với Nhà trường trong việc xây dựng và phát triển đi lên trong giai đoạn mới", Hiệu trưởng nhà trường khẳng định. ■

Tọa đàm về công tác cải cách hành chính và tập huấn nghiệp vụ kiểm soát thủ tục hành chính

Bộ VHTTDL vừa ban hành Quyết định số 3426/QĐ-BVHTTDL về kế hoạch tổ chức tọa đàm về công tác cải cách hành chính và tập huấn nghiệp vụ kiểm soát thủ tục hành chính năm 2024.

Tọa đàm về công tác cải cách hành chính và tập huấn nghiệp vụ kiểm soát thủ tục hành chính năm 2024 nhằm nghiên cứu, trao đổi, đưa ra các sáng kiến, giải pháp trong thực hiện công tác cải cách hành chính; nâng cao nhận thức, tinh thần trách nhiệm của lãnh đạo các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ; cán bộ, công chức, viên chức trong việc thực hiện nhiệm vụ cải cách hành chính. Đồng thời tiếp tục thực hiện có hiệu quả công tác cải cách hành chính; phát huy kết quả đã đạt được, khắc phục những tồn tại, hạn chế trong thực hiện công tác cải cách hành chính của Bộ và các đơn vị thuộc Bộ; đưa ra những giải pháp để hoàn thiện Chỉ số cải cách hành chính năm 2024 và nâng cao Chỉ số cải cách hành chính những năm tiếp theo của Bộ.

Thông qua hoạt động này còn góp phần trao đổi, nâng cao nhận thức, kỹ năng nghiệp vụ cho đội ngũ công chức làm công tác kiểm soát thủ tục hành chính (TTHC) tại các đơn vị thuộc Bộ, triển khai đầy đủ, có chất lượng, hiệu quả các nhiệm vụ được Thủ tướng Chính phủ giao trong Kế hoạch cải cách TTHC trọng tâm năm 2024. Nâng cao năng lực quản lý, tham mưu, triển khai công tác kiểm soát TTHC của đội ngũ cán bộ, công chức tại các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ. Theo Kế hoạch, tọa đàm về công tác cải cách hành chính tập trung vào các nội dung: Trao đổi những khó khăn, vướng mắc, mặt đạt được và hạn chế, xác định bài học kinh nghiệm trong quá trình triển khai công tác cải cách hành chính và nâng cao Chỉ số cải cách hành chính của Bộ VHTTDL; Đánh giá kết quả thực hiện các nhiệm vụ cải cách hành chính theo các tiêu chí, tiêu chí thành phần phục vụ chấm điểm Chỉ số cải cách hành chính năm 2024, đề xuất giải pháp nâng cao các chỉ số thành phần cải cách hành chính của Bộ trong những năm tiếp theo; Chia sẻ, trao đổi về khó khăn, vướng mắc và giải pháp tháo gỡ về việc triển khai số hóa hồ sơ, kết quả giải quyết thủ tục hành chính gắn với nâng cao chất lượng cung cấp dịch vụ công trên Cổng Dịch vụ công quốc gia... Tọa đàm và tập huấn dự kiến sẽ diễn ra trong 2 ngày vào quý IV.2024. **B.H**

Cuộc chiến chống buôn lậu cuối năm

THẾ TUẤN

Ở thời điểm này, khi năm 2024 sắp đi qua và Tết cổ truyền đang đến gần thì tình hình buôn lậu, kinh doanh hàng giả, hàng nhái kém chất lượng cũng ngày một "nóng".

Tại Hải Dương, đầu tháng 11, lực lượng quản lý thị trường (QLTT) của tỉnh này kiểm tra đột xuất hai hộ kinh doanh, phát hiện, thu giữ, xử lý gần 14.000 sản phẩm mỹ phẩm, phụ kiện làm đẹp là hàng hóa không rõ nguồn gốc, xuất xứ.

Sử dụng mạng xã hội để thực hiện các hành vi gian lận

Đáng chú ý, mạng xã hội Facebook, TikTok và Zalo là phương thức bán hàng được nhiều đối tượng sử dụng để đăng hình, bài viết, clip chào bán những sản phẩm chủ yếu hàng giả, kém chất lượng. Đại diện Cục QLTT Hải Dương cho biết, việc các đối tượng sử dụng nền tảng mạng xã hội gây ra không ít khó khăn cho lực lượng chức năng khi truy vết, xác định địa điểm kinh doanh, chứa trữ hàng hóa… làm cơ sở cho việc kiểm tra, xử lý.

Thủ đoạn của các đối tượng buôn hàng giả là tổ chức kho hàng gần cửa khẩu, thiết lập các điểm livestream tiếp nhận đơn và chuyển hàng đặt ở nhiều địa điểm khác nhau trên cả nước. Hàng hóa vi phạm được trà trộn, vận chuyển trong các kiện hàng, sử dụng số điện thoại không chính chủ để giao dịch, mua bán và gửi tới khách hàng thông qua các đơn vị dịch vụ giao nhận, chuyển phát nhanh nên khó phát hiện. Về chuyện một số sàn thương mại điện tử xuyên biên giới chưa đăng ký vẫn hoạt động tại Việt Nam, LS Trương Thanh Đức, Giám đốc Công ty Luật ANVI cho rằng việc đăng ký chỉ là bước đầu. Quan trọng hơn, hệ thống pháp luật cần phải giám sát để tránh thất thu thuế, quản lý chất lượng hàng hóa. Việc bán hàng giả là lừa đảo khách hàng nên cần phải xử lý nghiêm.

Còn theo LS Nghiêm Quang Vinh, Giám đốc Công ty Luật Nghiêm Quang (Đoàn Luật sư TP Hà Nội), việc kinh doanh hàng giả thông qua livestream, bán rầm rộ và có kho hàng trên mạng xã hội là hoạt động vi phạm có tổ chức, cần xử lý nghiêm theo quy định pháp luật, có thể xem xét hành vi để không chỉ phạt hành chính mà còn xử lý hình sự.

Hà Nội kiểm soát các địa bàn trọng điểm

Tại Hà Nội và nhiều địa phương khác trong cả nước, thời điểm cuối năm nhu cầu của người dân, doanh nghiệp tăng mạnh nên hoạt động buôn lậu, hàng giả diễn biến phức tạp. Báo cáo của Ban Chỉ đạo 389 TP Hà Nội cho thấy, trong tháng 10.2024 lực lượng chức năng đã thanh tra, kiểm tra 2.572 vụ, xử lý 2.295 vụ hàng cấm, hàng lậu, hàng giả và gian lận thương mại. Qua đó đã thu nộp ngân sách Nhà nước hơn 294,3 tỉ đồng.

Phó Cục trưởng Cục QLTT Hà Nội Dương Mạnh Hùng cho biết, để qua mắt lực lượng chức năng, các đối tượng thường cất giấu hàng lậu, hàng giả lẫn trong hàng hóa thông thường hoặc đánh tráo, rút ruột, thẩm lậu đối với hàng hóa quá cảnh; mua bán, vận chuyển trái phép hàng hóa qua biên giới thông qua sàn giao dịch điện tử xuyên biên giới rồi vận chuyển về Việt Nam qua đường chuyển phát nhanh. Các đối tượng buôn lậu thường tập kết tại kho hàng ở khu vực ngoại thành, ít người qua lại hoặc để tại nhà riêng, khu chung cư cao cấp. "Hiện trên địa bàn Hà Nội có đến 500 doanh nhiệp vận chuyển bưu chính, nhưng không phải chịu trách nhiệm về nguồn gốc hàng hóa, đồng thời thanh toán qua trung gian... nên việc xác minh thông tin đối tượng buôn bán hàng lậu không dễ", ông Hùng nói.

Tổng Cục trưởng Tổng cục Quản lý thị trường Trần Hữu Linh vừa ký ban hành Kế hoạch số 13 về việc triển khai thực hiện cao điểm chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả các tháng cuối năm 2024; dịp trước trong và sau Tết Nguyên đán Ất Tỵ năm 2025. Đồng thời kiểm soát hàng hóa kinh doanh online như sàn thương mại điện tử, website, các mạng xã hội như Facebook, TikTok; kiểm tra chất lượng hàng hóa, việc chấp hành các quy định của pháp luật về tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật quốc gia và công bố tiêu chuẩn chất lượng hàng hóa, an toàn thực phẩm.

Trong khi đó, thông tin từ Cục Hải quan TP Hà Nội cho biết, mặc dù các vụ việc có dấu hiệu hình sự trong tháng 10.2024 giảm so với cùng kỳ năm 2023 nhưng nổi lên hiện tượng sử dụng pháp nhân công ty đã đăng ký kinh doanh để cố ý gian lận. Điển hình là giả mạo thông tin người đại diện theo pháp luật, công ty không hoạt động tại địa chỉ đăng ký, sử dụng trái pháp luật chữ ký số, tài khoản ngân hàng... làm thủ tục nhập khẩu trái pháp luật đối với hóa chất là mặt hàng kinh doanh hạn chế theo quy định của pháp luật. Nhiều ý kiến cho rằng, những tháng cuối năm, đặc biệt khi Tết Nguyên đán tới gần việc buôn lậu, sản xuất tiêu thụ hàng giả sẽ diễn ra phức tạp. Để ngăn chặn tình trạng này đòi hỏi sự vào cuộc quyết liệt, tập trung kiểm tra các điểm "nóng" của lực lượng chức năng. Ông Chu Xuân Kiên, Cục trưởng Cục QLTT Hà Nội cho biết, để ngăn chặn các đối tượng buôn lậu sản xuất hàng giả, Cục phối hợp với Công an, Cục Hải quan, Cục Thuế TP Hà Nội và các Sở: Y tế, NN&PTNT, Tài chính thành lập đoàn liên ngành tăng cường lực lượng kiểm tra, kiểm soát các kho hàng, bến bãi chứa hàng hóa, các địa bàn trọng điểm như chợ Đồng Xuân, chợ Ninh Hiệp, ga Yên Viên, ga Gia Lâm và các bến xe, sân bay...

Lực lượng chức năng kiểm tra lô hàng có dấu hiệu vi phạm (ảnh minh họa) Ảnh: B.LÂM

TP.HCM "đánh" mạnh vào hàng giả

Tại TPHCM, tình hình buôn lậu, kinh doanh hàng giả, hàng không rõ nguồn gốc, xuất xứ, hàng xâm phạm quyền sở hữu công nghiệp, gian lận thương mại vẫn không có dấu hiệu thuyên giảm, nhất là ở một số nhóm hàng như dược phẩm, thực phẩm, thuốc lá điện tử, mỹ phẩm, xăng dầu, đường cát, vàng trang sức mỹ nghệ và một số nhóm hàng hóa thiết yếu. Đặc biệt ở thời điểm khi Tết Nguyên đán đã đến gần.

Hai "điểm nóng" bán hàng giả, nhái các thương hiệu nổi tiếng trên thế giới tại TP.HCM là Trung tâm Thương mại Saigon Square và chợ Bến Thành, đều ở quận 1. Phần lớn các sạp kinh doanh quần áo, giày dép, túi xách, đồng hồ, mắt kính tại 2 điểm này đều là hàng giả, hàng nhái. Lực lượng QLTT đã nhiều lần kiểm tra, xử lý nhưng chưa có biến chuyển rõ nét... Vì vậy, TP.HCM đã và đang triển khai quyết liệt các chiến dịch truy quét và xử lý các cơ sở kinh doanh hàng giả, hàng nhái thương hiệu trên địa bàn. Ông Nguyễn Quang Huy, Phó Cục trưởng Cục QLTT TP.HCM cho biết, trong 9 tháng, lực lượng QLTT thành phố đã kiểm tra, xử lý 30 vụ vi phạm tại Saigon Square, tạm giữ 986 đơn vị sản phẩm hàng hóa vi phạm với tổng trị giá hơn 213,5 triệu đồng và xử phạt hơn 223,5 triệu đồng. Các sản phẩm vi phạm chủ yếu là quần áo, túi xách, ví... không có hóa đơn và có dấu hiệu giả mạo nhãn hiệu nước ngoài đang được bảo hộ tại Việt Nam.

Ngoài ra, đơn vị cũng kiểm tra, xử lý 937 vụ vi phạm về hàng giả, tạm giữ số lượng tang vật hơn 111.000 đơn vị sản phẩm, gồm quần áo, giày dép, mỹ phẩm, đồng hồ, hàng thời trang, hàng tiêu dùng với tổng trị giá hơn 10,1 tỉ đồng và đã ra quyết định xử phạt vi phạm hành chính, thu nộp số tiền hơn 11,1 tỉ đồng. Đáng lo ngại là hàng giả không chỉ tràn lan tại các chợ truyền thống, trung tâm thương mại mà còn lan về các vùng ngoại thành nhằm đánh lừa người tiêu dùng. Luật gia Phan Thị Việt Thu (Hội Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng TPHCM) cho biết, tình trạng hàng giả đã trở thành vấn nạn, không chỉ với hàng sản xuất trong nước mà còn với hàng nhập khẩu. Hàng giả đe dọa an toàn của người tiêu dùng, gây thiệt hại lớn cho doanh nghiệp và nền kinh tế. Bao nhiêu năm nay, cơ quan chức năng "chiến đấu" với hàng giả nhưng tình trạng này vẫn diễn biến phức tạp. ■

Chiêu trò giả mạo bán vé máy bay Tết 2025 để lừa đảo

Theo Cục An toàn thông tin (Bộ TT&TT), Vietnam Airlines cảnh báo tình trạng các đối tượng lừa đảo sử dụng các chiêu trò, thủ đoạn tinh vi bán vé máy bay Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025 giá rẻ để lừa khách hàng. Thời gian gần đây, Vietnam Airlines và cơ quan chức năng ghi nhận một số trường hợp các website, tổ chức, cá nhân tự xưng là đại lý của hãng.

Thủ đoạn của các đối tượng là mạo danh đại lý vé cấp 1 của Vietnam Airlines. Khi khách hàng làm các thủ tục mua vé bay sẽ nhận được gửi mã đặt chỗ để làm tin và khuyến cáo phải thanh toán tiền gấp nếu không sẽ bị hủy. Sau khi nhận được tiền, đối tượng không xuất vé và ngắt liên lạc. Các giao dịch được thực hiện bằng hình thức trực tuyến, khách sau khi thanh toán chỉ nhận được mã đặt chỗ, đại lý không xuất vé và sẽ tự hủy sau một thời gian, khách hàng chỉ biết được việc này khi đến sân bay làm thủ tục. Ngoài ra, một số đối tượng gửi email hoặc tin nhắn thông báo rằng khách hàng đã "trúng thưởng" hoặc nhận ưu đãi vé máy bay.

Trước chiêu trò tinh vi trên, Cục An toàn thông tin khuyến cáo người dân khi có nhu cầu đặt mua vé máy bay, vé tàu... cần thực hiện giao dịch thông qua website chính thống, ứng dụng di động hoặc trực tiếp tại phòng vé và đại lý chính thức của hãng. Khách hàng mua vé bay trên website cần đặc biệt lưu ý truy cập đúng địa chỉ chính thức của hãng hoặc liên hệ trực tiếp với tổng đài nếu cần được giải đáp, hỗ trợ trực tiếp liên quan đến đặt chỗ, mua vé. Nếu nhận được những lời chào hàng về vé máy bay quá rẻ so với thông tin của hãng, người mua cần kiểm tra lại, không truy cập vào các đường link lạ hoặc tải về những ứng dụng không rõ nguồn gốc để tránh bị chiếm quyền điều khiển thiết bị và chiếm đoạt tài sản.

Trong trường hợp nghi ngờ bản thân bị lừa đảo, người dân cần ngay lập tức báo cáo cho cơ quan chức năng hoặc báo cáo qua hệ thống Trang cảnh báo an toàn thông tin Việt Nam (canhbao.khonggianmang.vn) để được hỗ trợ, giải quyết và ngăn chặn kịp thời.

B.N

Cống hiến thầm lặng vì tương lai của các thế hệ học sinh

● NHẬT LỆ

Nhân Ngày Nhà giáo Việt Nam 20.11, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam (Nxb Giáo dục Việt Nam) đã tổ chức nhiều sự kiện tri ân và kỷ niệm quan trọng trên cả nước, thu hút sự tham gia của đông đảo các nhà giáo, tác giả sách giáo khoa (SGK) và các chuyên gia giáo dục.

Nxb Giáo dục Việt Nam vừa tổ chức chương trình kỷ niệm Ngày Nhà giáo Việt Nam kết hợp với Hội nghị tác giả SGK. Sự kiện là dịp để tri ân những đóng góp to lớn của đội ngũ nhà giáo, GS,TS và các chuyên gia đã nỗ lực trong quá trình biên soạn SGK theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Ngày 12.11, tại TP Đà Nẵng, Nxb Giáo dục Việt Nam tổ chức lễ kỷ niệm 30 năm thành lập Nxb Giáo dục tại TP Đà Nẵng. Sự kiện này đánh dấu một chặng đường đầy ý nghĩa trong việc phục vụ giáo dục khu vực miền Trung - Tây Nguyên. Trong dịp này, đơn vị vinh dự được Chủ tịch nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào trao tặng Huân chương Lao động hạng Nhất. Ngoài ra, một số cá nhân xuất sắc cũng được nhận Huân chương Lao động hạng Nhì và hạng Ba.

Đến ngày 14.11, tại TP.HCM, Nxb Giáo dục Việt Nam tiếp tục tổ chức chương trình kỷ niệm Ngày Nhà giáo Việt Nam 20.11 và Hội nghị tác giả SGK khu vực phía Nam. Bên cạnh đó, Nxb Giáo dục Việt Nam tại TP.HCM cũng tổ chức lễ kỷ niệm 45 năm thành lập và đón nhận Huân chương Lao động hạng Nhất từ Chủ tịch nước Lào, khẳng định mối quan hệ hợp tác giáo dục chặt chẽ giữa Việt Nam và Lào. Ngày 20.1.1979, nhằm đáp ứng yêu cầu cấp thiết phục vụ ngành giáo dục các tỉnh phía Nam, Bộ GD&ĐT quyết định thành lập Chi nhánh Nxb Giáo dục tại TP.HCM, nay là Nxb Giáo dục tại TP.HCM, trực thuộc Nxb Giáo dục (nay là Nxb Giáo dục Việt Nam), trên cơ sở tách bộ phận xuất bản ra khỏi Chi nhánh Cục xuất bản tại TP.HCM thuộc Bộ GD&ĐT, cơ quan trước đó đảm nhiệm việc cung cấp sách giáo khoa (SGK) phục vụ việc dạy học cho giáo viên, học sinh các tỉnh, thành phố phía Nam từ ngày đất nước thống nhất năm 1975. Trong 45 năm qua, Nxb Giáo dục tại TP.HCM, các đơn vị thành viên khu vực phía Nam đã cung ứng trên 2,8 tỉ bản sách và ấn phẩm các loại phục cho giáo dục trong khu vực; mỗi năm trên 80 triệu bản SGK, tài liệu sách tham khảo các loại.

Phát biểu tại các sự kiện, ông Nguyễn Tiến Thanh, Tổng Giám đốc Nxb Giáo dục Việt Nam, nhấn mạnh rằng năm 2024 là một cột mốc đặc biệt khi đơn vị đã hoàn thiện hai bộ SGK mới theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Đây là lần đầu tiên SGK được xã hội hóa rộng rãi với sự tham gia của gần 1.000 GS,TS, nhà khoa học và nhà giáo trên khắp cả nước. Trình bày báo cáo tổng kết công tác biên soạn SGK theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, TS Trần Quang Vinh, Phó Tổng biên tập Nxb Giáo dục Việt Nam cho biết, quá trình thẩm định SGK của Nxb Giáo dục Việt Nam được thực hiện theo hệ thống quy trình và thủ tục chặt chẽ, đúng quy định của Hội đồng quốc gia thẩm định SGK, được Bộ GD&ĐT phê duyệt. "Mỗi bộ sách trải qua các bước thẩm định nghiêm ngặt, từ nghiên cứu, phản biện đến báo cáo giải trình, nhằm đảm bảo chất lượng và tính phù hợp của nội dung", TS Trần Quang Vinh khẳng định. Ngoài việc chú trọng vào các bộ sách giáo khoa chính cho các cấp học, Nxb Giáo dục Việt Nam còn mở rộng biên soạn các sách ngoại ngữ ngoài tiếng Anh như tiếng Hàn, tiếng Nhật, tiếng Trung, tiếng Pháp và tiếng Nga... Tính đến nay, Nxb đã hoàn thành biên soạn và phát hành 485 đầu SGK từ lớp 1 đến lớp 12. TS Trần Quang Vinh cho biết thêm, tất cả các sản phẩm SGK đều được đăng ký bản quyền, tuân thủ nghiêm ngặt các quy định của Bộ GD&ĐT.

Ông Phạm Quỳnh, Phó Tổng biên tập Nxb Giáo dục Việt Nam cho biết thêm, Nxb đã đăng ký bản quyền tác giả cho 244 tên SGK từ lớp 1 đến lớp 11 và đang triển khai cho các lớp 5, 9 và 12. Trong năm 2024, tổng số bản in SGK từ lớp 1 đến lớp 12 dự kiến đạt 176,2 triệu bản. Thành tựu này đánh dấu nỗ lực không ngừng nghỉ của tập thể tác giả và cán bộ Nxb. "Chúng tôi cũng cảm kích trước sự nhiệt huyết, say mê, thận trọng lựa chọn từng con chữ, từng hình ảnh tác giả đưa vào những trang SGK, với mong muốn đem đến cho các em học sinh bài học hay nhất, ý nghĩa nhất", ông Phạm Quỳnh bày tỏ. Tổng Giám đốc Nguyễn Tiến Thanh khẳng định rằng, việc biên soạn SGK theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 là một hành trình dài và đầy thách thức. Tuy nhiên, nhờ tinh thần đồng lòng và sự cống hiến của các nhóm tác giả, những bộ sách chất lượng đã được ra đời. Các bộ SGK không chỉ mang tính liên thông về kiến thức, kỹ năng mà còn giúp học sinh tiếp cận tri thức một cách dễ hiểu và hiệu quả hơn. Nxb Giáo dục Việt Nam với hơn 67 năm hoạt động, tiếp tục giữ vai trò tiên phong trong lĩnh vực biên soạn và phát hành SGK. Hiện tại, đơn vị cung cấp 75% số lượng SGK trên cả nước, khẳng định vị thế quan trọng trong ngành giáo dục Việt Nam.

Trong các sự kiện, đại diện Nxb Giáo dục Việt Nam nhấn mạnh cam kết thực hiện chủ trương đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục theo Nghị quyết 29 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Điều này thể hiện qua nỗ lực không ngừng nghỉ trong việc xây dựng các bộ SGK đồng bộ, hiện đại và phù hợp với sự phát triển của đất nước. Các hoạt động tri ân và kỷ niệm của Nxb Giáo dục Việt Nam là dịp để nhìn lại hành trình đã qua và đặt nền tảng cho những bước phát triển tiếp theo. Đây cũng là lời nhắc nhở về sự cống hiến thầm lặng nhưng đầy ý nghĩa của những người làm công tác giáo dục, vì tương lai của các thế hệ học sinh Việt Nam. ■

Nxb Giáo dục Việt Nam vinh danh các tổng chủ biên, chủ biên các môn học và hoạt động giáo dục đã có nhiều đóng góp trong công tác biên soạn SGK

Đầu tư 106 tỉ đồng xây dựng di tích lịch sử chiến thắng Đầm Dơi - Cái Nước - Chà Là

Hôm qua 19.11, tại xã Trần Phán, huyện Đầm Dơi, Ban Quản lý Dự án công trình xây dựng tỉnh Cà Mau phối hợp với các đơn vị có liên quan tổ chức lễ khởi công dự án xây dựng di tích lịch sử chiến thắng Đầm Dơi - Cái Nước - Chà Là. Phó Chủ tịch UBND tỉnh Cà Mau Nguyễn Minh Luân nhấn mạnh, chiến thắng Đầm Dơi - Cái Nước - Chà Là thể hiện sự sáng tạo trong phương châm chiến lược kết hợp đấu tranh quân sự với đấu tranh chính trị, tiến công và nổi dậy. Đây là trận đánh đi vào lịch sử của chiến trường Tây Nam Bộ, góp phần củng cố niềm tin vững chắc vào sự nghiệp cách mạng, đường lối kháng chiến của Đảng.

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Cà Mau yêu cầu chủ đầu tư, các đơn vị tư vấn, giám sát, nhà thầu thi công thực hiện công trình đảm bảo an toàn, chất lượng, đúng tiến độ và vận hành hiệu quả như mục tiêu đã đề ra. Các cơ quan, ban, ngành có liên quan, UBND huyện Đầm Dơi, Cái Nước cùng toàn thể người dân trong vùng dự án tạo điều kiện thuận lợi cho đơn vị thi công. Chủ đầu tư dự án có biện pháp chủ động, linh hoạt trong triển khai các nhiệm vụ cho từng hạng mục, đảm bảo dự án hoàn thành vào tháng 7.2025 theo cam kết.

Dự án xây dựng di tích lịch sử chiến thắng Đầm Dơi - Cái Nước - Chà Là được UBND tỉnh Cà Mau phê duyệt với tổng mức đầu tư hơn 106 tỉ đồng, từ nguồn vốn ngân sách tỉnh; địa điểm xây dựng tại ấp Chà Là, xã Trần Phán, huyện Đầm Dơi. Dự án bao gồm các hạng mục chính như: Khu vực tượng đài, khu trưng bày, bia ghi danh liệt sĩ, bia lịch sử, nhà truyền thống… Khi dự án hoàn thành sẽ bổ sung vào chỉ dẫn di tích lịch sử của tỉnh, là biểu tượng chiến thắng cho niềm tự hào to lớn của người dân Cà Mau và kết nối với các công trình khác để phục vụ nhu cầu sinh hoạt văn hóa, du lịch, góp phần phát triển kinh tế, xã hội của địa phương. Dịp này, lãnh đạo tỉnh Cà Mau đã trao nhiều phần quà có ý nghĩa cho các nhân chứng lịch sử trong chiến thắng Đầm Dơi - Cái Nước - Chà Là. **P.V**

HỘI THẢO "BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TỐT ĐẸP CỦA CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ GẮN VỚI PHÁT TRIỂN DU LỊCH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NGÃI":

Thiết thực và có ý nghĩa

● NHƯ ĐỒNG

Vào ngày 23.11 tại TP Quảng Ngãi (Quảng Ngãi), Báo *Văn Hóa* phối hợp với Sở VHTTDL tỉnh Quảng Ngãi tổ chức Hội thảo "Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi".

Hội thảo nhằm tạo diễn đàn thảo luận, chia sẻ lý luận và thực tiễn, nêu thực trạng; đề xuất các giải pháp liên quan đến công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi cũng như các địa phương trên cả nước.

Góp phần nâng cao nhận thức

Theo Nhà nghiên cứu văn hóa Cao Văn Chư, nguyên Phó Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Quảng Ngãi, Hội thảo "Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi" sẽ làm rõ thêm những cứ liệu cho thấy vai trò, tầm quan trọng của vấn đề bảo vệ, phát huy giá trị, bản sắc văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh; góp phần nâng cao nhận thức trong bảo vệ và phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số.

"Đã có nhiều hội thảo về văn hóa, nhưng đây là lần đầu tiên Hội thảo "Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi" được tổ chức tại Quảng Ngãi, bản thân tôi thấy hết sức thiết thực, có ý nghĩa và có giá trị rất lớn. Trên cơ sở di sản của các dân tộc thiểu số cần phải được quan tâm, bảo tồn và có tác dụng "kép" vừa tìm kiếm được sinh kế mới cho người dân từ phát triển được du lịch, vừa bảo tồn được văn hóa của mỗi dân tộc", ông Chư nhấn mạnh.

Theo Báo cáo của Ban Dân tộc tỉnh Quảng Ngãi, các dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh hiện nay có 187.090 người, chiếm 13,32% dân số toàn tỉnh. Trong đó, dân tộc Hrê có 133.104 người, dân tộc Cor 33.227 người, dân tộc Ca Dong 19.689 người, các dân tộc thiểu số khác (Hoa, Mường, Tày, Thái…) 1.070 người. Các dân tộc này có địa bàn cư trú chủ yếu ở các huyện miền núi phía Tây tỉnh Quảng Ngãi (Trà Bồng, Sơn Tây, Sơn Hà, Minh Long, Ba Tơ).

Hội viên Hội văn nghệ dân gian Thạc sĩ Phạm Tuấn Vũ chia sẻ, lâu nay hoạt động du lịch cộng đồng tại các địa phương miền núi Quảng Ngãi mới chỉ chú trọng vào khai thác các lợi thế về thiên nhiên (chủ yếu là các thắng cảnh), ẩm thực (một số đặc sản như cá niên, rau dớn, cơm lam, gà nướng…) và một vài di sản văn hóa nổi bật (nghề dệt thổ cẩm, trình diễn cồng chiêng). Trải nghiệm văn hóa các dân tộc thiểu số tại địa phương chưa được khai thác hiệu quả. Đặc biệt, tiềm năng của kho tàng truyện kể dân gian các dân tộc Hrê, Cor, Ca Dong đối với phát triển du lịch cộng đồng gần như chưa được đánh thức. "Kho tàng văn học dân gian, đặc biệt là truyện cổ rất phong phú, nhưng tỉnh Quảng Ngãi vẫn chưa khai thác được để phục vụ cho phát triển du lịch. Hy vọng Hội thảo lần này, ngoài những vấn đề lâu nay đã quan tâm như thắng cảnh, ẩm thực, lễ hội, trang phục sẽ tập trung thêm vào khai thác văn học của các dân tộc. Trong kho tàng văn học của các dân tộc có những câu chuyện thú vị gắn liền với địa danh, món ăn, cây trồng, vật nuôi... sẽ làm cho sản phẩm du lịch thêm đặc trưng và hấp dẫn", ông Vũ chia sẻ.

Quảng bá rộng rãi giá trị văn hóa truyền thống

Hội thảo nhằm mục đích tuyên truyền, quảng bá rộng rãi giá trị văn hóa truyền thống tiêu biểu của các dân tộc thiểu số thuộc Chương trình Mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi đoạn 2021-2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025. Nâng cao nhận thức về việc thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021- 2030 nói chung, đặc biệt là thực hiện Dự án 6 "Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch" nói riêng trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi; góp phần thúc đẩy mục tiêu khôi phục, bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống; bồi dưỡng, đào tạo cán bộ văn hóa; hỗ trợ cơ sở vật chất, trang thiết bị văn hóa cho vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi để nâng cao mức thụ hưởng về văn hóa cho đồng bào các dân tộc gắn với phát triển du lịch cộng đồng, trong đó ưu tiên các dân tộc thiểu số rất ít người; hỗ trợ xây dựng sản phẩm du lịch gắn với vùng đồng bào dân tộc thiểu số tại Quảng Ngãi và các tỉnh miền Trung; tạo diễn đàn thảo luận, chia sẻ lý luận và thực tiễn, nêu thực trạng; đề xuất các giải pháp liên quan đến công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi cũng như các địa phương trên cả nước.

Phó Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Quảng Ngãi Huỳnh Thị Sương cho biết, thời gian qua tỉnh Quảng Ngãi đã gặt hái được nhiều thành tựu to lớn về kinh tế, văn hóa, xã hội; đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân ngày một nâng lên. Tuy nhiên, bên cạnh đó cũng đặt ra nhiều thách thức cho công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa, văn nghệ truyền thống của cộng đồng các dân tộc thiểu số. Tiếng nói, chữ viết, văn học dân gian, nghệ thuật trình diễn dân gian, tập quán xã hội và tín ngưỡng, nghề thủ công truyền thống, lễ hội truyền thống, tri thức dân gian của đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi có nguy cơ mai một, thất truyền; đời sống vật chất, mức hưởng thụ văn hóa, tinh thần chưa đồng đều giữa các vùng miền, chưa đáp ứng yêu cầu ngày càng cao trong xây dựng và phát triển đất nước trong tình hình mới.

"Hội thảo được tổ chức lần này nhằm cụ thể hóa các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, do vậy tỉnh Quảng Ngãi mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp xây dựng, các giải pháp cả về lý luận và thực tiễn của các nhà khoa học, các chuyên gia, nhà nghiên cứu để văn hóa, văn nghệ dân gian các dân tộc miền núi tỉnh Quảng Ngãi và khu vực Nam Trung bộ được bảo tồn và phát triển, trường tồn với lịch sử văn hóa, hòa chung vào dòng chảy văn hóa của 54 dân tộc Việt Nam", bà Sương bày tỏ. ■

Buổi sinh hoạt văn hóa của các em học sinh đồng bào Ca Dong, huyện Sơn Tây **Ảnh: TUẤN VŨ**

Đà Nẵng sẽ rực rỡ chào đón năm mới 2025

Lễ hội Giáng sinh - Chào năm mới Đà Nẵng 2025 (Danang X'mas - New Year Festival 2025) lần đầu tiên được TP Đã Nẵng tổ chức sẽ kéo dài từ ngày 14.12 đến ngày 2.1.2025 với chuỗi các hoạt động văn hóa, du lịch, vui chơi, giải trí độc đáo, mới lạ, nhằm gia tăng trải nghiệm và tạo dấu ấn đặc biệt đối với người dân, du khách trong khoảnh khắc đón năm mới 2025.

Điểm nhấn của mùa Lễ hội lần này sẽ là chương trình Diễu hành "Vui cùng ông già Noel" (19h ngày 20.12) từ Phố đi bộ Bạch Đằng (giao lộ Bạch Đằng - 2/9) đến cây thông ánh sáng (sàn cảnh quan phía Bắc, bờ Tây cầu Rồng kết hợp đồng diễn nhảy và hát với sự tham gia hưởng ứng đồng diễn của các doanh nghiệp du lịch, người dân và du khách trong trang phục Giáng sinh.

Các hoạt động vui chơi, giải trí đặc sắc, độc đáo và mới lạ sẽ được tổ chức theo chủ đề Giáng sinh - Năm mới như: Không gian check-in Giáng sinh - Chào năm mới 2025; Chương trình Thắp sáng cây thông ánh sáng (19h30 ngày 14.12) bờ Tây cầu Rồng; Phiên chợ Giáng sinh - Chào năm mới 2025 (17h - 22h30 từ ngày 20.12 - 2.1.2025) tại Công viên bờ Đông cầu Rồng; Chương trình biểu diễn nghệ thuật (20h - 22h từ ngày 20.12 - 2.1.2025) được tổ chức hằng đêm tại sàn cảnh quan phía Bắc, bờ Đông cầu Rồng với các tiết mục nghệ thuật chủ đề Giáng sinh, đón năm mới… Bên cạnh đó là nhiều chương trình nghệ thuật, show diễn, hoạt động vui chơi giải trí tại các quận, huyện và các khu, điểm du lịch trên địa bàn thành phố được tổ chức và kết nối xuyên suốt trong thời gian diễn ra Lễ hội.

Phó Giám đốc Sở Du lịch Đà Nẵng Nguyễn Thị Hoài An đánh giá, đây là một sự kiện đặc biệt, không chỉ đánh dấu bước chuyển mình sôi động của thành phố Đà Nẵng trong những ngày cuối năm, mà còn là cơ hội để giới thiệu những giá trị văn hóa, nghệ thuật và bản sắc độc đáo của Đà Nẵng đến với bạn bè trong nước và quốc tế.

TẠ DŨNG

BẮC KẠN:

Phát triển du lịch trên nền các giá trị văn hóa

● **Bài, ảnh: MINH THU - MẠNH CƯỜNG**

Hơn ba năm qua, nguồn lực từ Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch" đã và đang tạo động lực cho công cuộc phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Bắc Kạn.

Thôn Khâu Đấng, xã Bộc Bố, huyện Pác Nặm là nơi sinh sống của 36 hộ đồng bào Sán Chỉ với không gian đậm bản sắc văn hóa

Từ năm 2023, với nguồn lực của Dự án 6, chính quyền huyện Pác Nặm đã triển khai xây dựng Làng du lịch cộng đồng tại thôn Khâu Đấng, xã Bộc Bố - nơi sinh sống của 36 hộ đồng bào Sán Chỉ với không gian đậm bản sắc văn hóa. Để triển khai nội dung này, huyện Pác Nặm đã dành nguồn lực đầu tư đường giao thông, điện lưới, các công trình phúc lợi xã hội; hỗ trợ và hướng dẫn 5 hộ dân kinh doanh dịch vụ homestay; thực hiện trồng rau sạch, chăn nuôi để phục vụ du khách tham quan, trải nghiệm.

Theo chia sẻ của ông Nguyễn Anh Tuấn, Trưởng phòng Văn hóa và Thông tin huyện Pác Nặm, thông qua hình thức xã hội hóa, huyện sẽ tiếp tục hỗ trợ các hộ kinh doanh theo mô hình homestay chăn, màn, đệm… Với quan điểm chung tay thúc đẩy du lịch phát triển gắn với giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Từ đó, nâng cao đời sống kinh tế - xã hội cho người dân địa phương.

Trong thời gian qua, các cấp, ngành chức năng trong tỉnh Bắc Kạn đặc biệt chú trọng phát huy giá trị các di sản văn hóa trong phát triển du lịch; quan tâm, xây dựng các sản phẩm du lịch gắn với các di sản văn hóa với việc phát triển các tour du lịch văn hóa - lịch sử, du lịch cộng đồng tại các bản làng vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Điều này đã góp phần mang lại giá trị kinh tế, đồng thời bảo vệ và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào các dân tộc thiểu số trong tỉnh Bắc Kạn.

Nhận thức được tầm quan trọng của việc bảo tồn văn hóa để phát triển du lịch, tỉnh Bắc Kạn đã có nhiều giải pháp, chính sách hỗ trợ cho các địa phương bảo tồn, lưu giữ kiến trúc nhà ở truyền thống; tạo điều kiện cho việc xây dựng các cơ sở lưu trú du lịch mang đậm bản sắc. Tại các thôn bản văn hóa du lịch, chính quyền và đồng bào dân tộc thiểu số đã đẩy mạnh phát triển sản phẩm du lịch đặc trưng; các hợp tác xã du lịch cộng đồng được khuyến khích phát triển, với mô hình kinh doanh gắn kết giữa du lịch trải nghiệm văn hóa và nông nghiệp...

Đơn cử như, khách du lịch có thể tham gia trải nghiệm trồng và thu hoạch bí xanh thơm, khám phá những nét văn hóa truyền thống của đồng bào Dao tại xã Yến Dương, huyện Ba Bể; khám phá vườn dâu tây và thưởng thức những nét văn hóa đặc sắc của đồng bào dân tộc thiểu số xung quanh vùng Hồ Ba Bể tại thôn Cọn Poỏng, xã Nam Cường, huyện Chợ Đồn…

Theo báo cáo của Sở VHTTDL tỉnh Bắc Kạn, để triển khai hiệu quả Dự án 6, từ đầu năm đến nay đơn vị đã phối hợp với các cơ quan, các địa phương tổ chức 1 cuộc Liên hoan dân vũ và nhảy flashmob; tổ chức 1 chương trình biểu diễn di sản văn hóa phi vật thể; xây dựng 6 đội văn nghệ tuyên truyền cổ động cơ sở; thực hiện 845 buổi chiếu phim phục vụ Nhân dân; tổ chức 80 buổi tuyên truyền đưa thông tin về cơ sở, cung cấp 371 cuốn sách đến các Thư viện Trường tiểu học trên địa bàn các huyện…

Có thể khẳng định, trong công tác bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch, tỉnh Bắc Kạn đã và đang từng bước thể hiện rõ vị thế của mình trên bản đồ du lịch Việt Nam. Đặc biệt, với nguồn lực từ Chương trình MTQG 1719, tỉnh Bắc Kạn đang có nhiều cơ hội để hiện thực hóa điều này, góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số và tạo động lực quan trọng cho công cuộc phát triển kinh tế - xã hội địa phương. ■

Lễ nhập hạ của đồng bào Khmer

● **Bài, ảnh: PHƯƠNG NGHI**

Thực hiện Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", thời gian qua, các tỉnh thành vùng Đồng bằng Sông Cửu Long có nhiều hoạt động nhằm bảo tồn, gìn giữ những nét văn hóa, lễ hội truyền thống đồng bào Khmer trong đó có lễ nhập hạ còn gọi là lễ Chol Neasa là nghi lễ truyền thống của đồng bào Khmer Nam bộ.

Đối với đồng bào Khmer ở vùng Tây Nam Bộ mùa mưa có ý nghĩa đặc biệt quan trọng bởi nước mưa sẽ tưới mát ruộng trên, cung cấp nguồn nước tự nhiên cho vụ sản xuất chính trong năm. Do lễ nhập hạ cũng được tổ chức vào mùa mưa, khi bắt đầu vào mùa gieo trồng và cày cấy nên đồng bào Khmer càng đặc biệt quan tâm. Người ta tin rằng, nếu mang tấm lòng thành vào chùa khấn nguyện cũng như dâng cúng các lễ vật do mình tạo ra sẽ được Đức Phật phổ độ cho mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu…

Hòa thượng Tăng Nô, Sư cả chùa Kh'leang (TP Sóc Trăng, tỉnh Sóc Trăng), Chủ tịch Hội đoàn kết sư sãi yêu nước tỉnh Sóc Trăng cho biết: "Lễ nhập hạ của người Khmer vốn lưu truyền từ thời Đức Phật Thích Ca, được đồng bào giữ gìn cho đến ngày nay. Khi bắt đầu nhập hạ, đồng bào Khmer sẽ đem hương hoa, lễ vật đến chùa vào buổi chiều để làm lễ cầu nguyện. Trong buổi lễ này, vật không thể thiếu là những cây đèn cầy to lớn được các phật tử dâng đến chùa để thắp liên tục trong 3 tháng hạ. Ngày hôm sau, đồng bào mang cơm, nước, gạo, tiền… đến chùa để dâng lên Đức Phật cùng sư sãi nhằm cầu siêu cho người quá cố và cầu bình an, hạnh phúc cho người hiện tại".

Sau khi nghe sư sãi trụ trì tụng kinh cầu an, cầu siêu và thuyết pháp thì phật tử tập trung dâng đèn cầy đi xung quanh 3 vòng chùa. Tiếp theo, họ dâng đèn vào chánh điện và thắp sáng lên để làm lễ nhập hạ. Các ngọn đèn này sẽ được giữ không cho tắt đến lễ ra hạ. Những cây đèn cầy mà người Khmer mang đến chùa có ý nghĩa cầu cho gia đình yên vui, hạnh phúc kiếp này cũng như kiếp sau. Đèn cháy sáng cũng giống như tinh thần của họ minh mẫn, sáng suốt, việc làm ăn được suôn sẻ hơn.

Thượng tọa Kim Mạnh, Trụ trì chùa Kompong Đung (xã Hiếu Tử, huyện Tiểu Cần, tỉnh Trà Vinh) cho biết: "Trong 3 tháng hạ, bên cạnh việc thắp đèn cầy, các chùa Nam tông Khmer còn đánh trống nhập hạ vào sáng sớm và cuối buổi chiều. Trong thời gian này, các sư sãi cũng bị cấm không được ra khỏi chùa để chuyên tâm học đạo, trau dồi giáo lý và tự vấn bản thân trong quá trình tu hành".

Còn anh Thạch Quang, ở ấp Cần Đước, xã Thạnh Phú, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng chia sẻ: "Dù có bận rộn đến mấy cũng phải mang lễ vật, thức ăn vào chùa dâng cúng Phật và sư sãi. Mấy năm nay, hơn 8 công ruộng của tôi đều cho năng suất, lợi nhuận cao khi canh tác trong thời gian nhập hạ. Do vậy, mình phải vào chùa để trả lễ và cầu an cho gia đình, cầu siêu cho ông bà đã khuất".

Phật tử dâng các vật dụng sinh hoạt cho Hòa thượng Tăng Nô, Sư cả chùa Kh'leang (TP Sóc Trăng, tỉnh Sóc Trăng)

Đến rằm tháng 9 âm lịch (tháng Asat của người Khmer), nhà chùa làm lễ ra hạ hay lễ xuất hạ (Chênh Wasa). Trong dịp này, bà con dân tộc Khmer thường tổ chức nghi thức thả đèn nước (Lôi protip) trên các dòng sông của phum, sóc, với ý nghĩa để tưởng nhớ đến Đức Phật và cũng thể hiện lời xin lỗi nước và đất vì đã làm ô uế đất và nước trong quá trình sản xuất trong năm. Sau đó, mọi người lại dùng xe hay kiệu để đưa đèn ra sông để thả theo dòng nước. Đi theo có đoàn múa trống sadăm của chùa để thêm phần long trọng. ■

Đắm say cùng tiếng Then, đàn Tính...

ĐÌNH TOÁN - HUY AN

Sau ba ngày diễn ra sôi động, 56 tiết mục đã được hơn 400 nghệ nhân của 14 đoàn nghệ thuật trình diễn tại Liên hoan nghệ thuật hát Then, đàn Tính các dân tộc Tày, Nùng, Thái lần thứ VII năm 2024. Liên hoan như một "sân chơi" và còn là cơ hội để các nghệ nhân trao truyền những giá trị của di sản văn hóa cho thế hệ con cháu; để tiếng Then, đàn Tính mãi được ngân vang.

Thứ trưởng Trịnh Thị Thủy trao Bằng khen của Bộ trưởng Bộ VHTTDL cho các tập thể đóng góp vào sự thành công của Liên hoan

Liên hoan đã để lại ấn tượng trong lòng người dân, du khách về nghệ thuật hát Then, đàn Tính

Lễ bế mạc Liên hoan đã diễn ra tại Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam hôm 18.11. Thứ trưởng Bộ VHTTDL Trịnh Thị Thủy dự buổi Lễ.

Nêu bật những kết quả đạt được của Liên hoan, Vụ trưởng Vụ Văn hóa dân tộc (Bộ VHTTDL) Nguyễn Thị Hải Nhung cho biết, Liên hoan đã tạo được không khí phấn khởi, đoàn kết, lòng tự hào về các giá trị văn hóa truyền thống; giúp đồng bào các dân tộc Tày, Nùng, Thái nâng cao được nhận thức, hiểu biết và ý thức trách nhiệm trong việc giữ gìn di sản văn hóa quý báu của dân tộc mình. Liên hoan cũng là dịp giới thiệu, quảng bá những giá trị di sản văn hóa đặc sắc của đồng bào các dân tộc đến bạn bè trong nước và quốc tế. Từ đó, tôn vinh loại hình văn hóa nghệ thuật đặc sắc của các dân tộc Tày, Nùng, Thái. Đặc biệt, Liên hoan đã tạo ấn tượng tốt đẹp với du khách về các giá trị di sản văn hóa Việt Nam nói chung, nghệ thuật hát Then, đàn Tính nói riêng.

Đối với các hoạt động trong khuôn khổ Liên hoan, bà Nhung đánh giá, những nét văn hóa truyền thống của đồng bào các dân tộc Tày, Nùng, Thái đã được tái hiện qua các làn điệu Then cổ, Then mới, hòa tấu đàn Tính, múa Then... Các nghệ nhân tham gia biểu diễn với giai điệu, nghi thức của Then cùng những cung bậc âm thanh đàn Tính đã đưa người xem đắm say trong một không gian văn hóa đậm đà bản sắc dân tộc. Trong khuôn khổ Liên hoan, các đoàn nghệ nhân, diễn viên quần chúng của 14 tỉnh đã tham gia buổi diễu hành theo tuyến đường xung quanh phố đi bộ hồ Hoàn Kiếm và biểu diễn chương trình nghệ thuật. Các hoạt động tạo nên không khí vui tươi, ngập tràn sắc màu văn hóa của các dân tộc Tày, Nùng, Thái tại Quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục; góp phần đưa nghệ thuật hát Then, đàn Tính đến gần hơn với công chúng; giúp người dân Thủ đô và du khách quốc tế có cơ hội tìm hiểu về thực hành Then đã được UNESCO ghi danh.

Về hoạt động trưng bày giới thiệu sản phẩm văn hóa truyền thống của địa phương, mỗi đoàn đã mang đến một phong cách, sắc thái riêng; thể hiện rõ nét tiềm năng phát triển kinh tế, bảo tồn, phát huy các giá trị di sản văn hóa vật thể, phi vật thể các dân tộc Tày, Nùng, Thái. Tất cả đã phản ánh rõ nét đặc trưng văn hóa vùng miền và tiềm năng du lịch của từng địa phương; góp phần làm cho không gian Liên hoan thêm phong phú về màu sắc. Đối với triển lãm ảnh Di sản nghệ thuật hát Then - đàn Tính và trưng bày chuyên đề Di sản văn hóa Then trong đời sống các dân tộc Tày, Nùng, Thái, triển lãm và trưng bày đã góp phần truyền tải thông điệp về bảo vệ văn hóa nói chung và di sản Then của dân tộc Tày, Nùng, Thái nói riêng trong cuộc sống đương đại; giúp du khách tham quan có cách nhìn sâu và đa chiều về di sản Then trong đời sống văn hóa các dân tộc Tày, Nùng, Thái.

Cũng theo Vụ trưởng Nguyễn Thị Hải Nhung, Liên hoan thể hiện sự ghi nhận của Đảng, Nhà nước về sự cố gắng, nỗ lực của các địa phương, đặc biệt là các nghệ nhân (chủ thể văn hóa) đã có nhiều cố gắng trong việc bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa tốt đẹp của các dân tộc trong vườn hoa đa sắc 54 dân tộc anh em. Sau Liên hoan, BTC tin tưởng các nghệ nhân, diễn viên quần chúng sẽ có thêm động lực để cùng nhau đoàn kết, tiếp tục phát huy tinh thần của Liên hoan về với bản làng; cũng như có thêm kinh nghiệm trong việc bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa của dân tộc mình.

Kết thúc Liên hoan, BTC đã trao 20 giải A, 20 giải B và 16 giải C ở phần thi trình diễn hát Then, đàn Tính. Đối với phần thi không gian trưng bày; trình diễn nghề dệt thổ cẩm và chế tác đàn Tính; trưng bày chế biến ẩm thực, ở mỗi phần thi, BTC đã trao 5 giải A, 5 giải B và 2 giải C. Chia tay Liên hoan, nghệ nhân Nông Hà Tuyên (dân tộc Tày, sinh sống tại Lâm Đồng) chia sẻ: "Nhớ lại ngày đầu nhận được lời mời tham dự Liên hoan, chúng tôi rất mừng. Mừng vì được mang tiếng Then đi quảng bá đến đông đảo người dân, du khách trong và ngoài nước. Mừng vì được gặp đồng bào các dân tộc Tày, Nùng, Thái trên khắp cả nước để cùng nhau thể hiện tinh thần đại đoàn kết. Cùng với đó thông qua những tiết mục, chúng tôi được thể hiện tình yêu và sự biết ơn với Đảng và Bác Hồ đã cho nhân dân có cuộc sống ngày hôm nay".

Nghệ nhân Nông Hà Tuyên bộc bạch, không chỉ được hát lên làn điệu dân ca của dân tộc mình, chị cùng đoàn nghệ nhân, diễn viên đến từ tỉnh Lâm Đồng còn được học hỏi, thưởng thức các tiết mục của các đoàn bạn. Qua đó, chính chị cũng hiểu hơn về hát Then, đàn Tính của các dân tộc; cùng giao lưu chia sẻ những kinh nghiệm, cách làm hay trong bảo tồn hát Then, đàn Tính ở địa phương với các đoàn bạn. Cùng chung sự lưu luyến khi Liên hoan kết thúc, anh Lãnh Văn Tập (dân tộc Tày, tỉnh Bắc Giang) cho hay về với Ngôi nhà chung của cộng đồng 54 dân tộc anh em, anh đã có cơ hội được gặp gỡ, giao lưu cùng anh chị em các dân tộc cũng như người Tày, Nùng, Thái trên khắp mọi miền đất nước. Liên hoan đã tiếp thêm ngọn lửa đam mê với hát Then, đàn Tính trong cộng đồng người Tày, Nùng, Thái.

Chia sẻ thêm về phát triển phong trào hát Then, đàn Tính tại địa phương, anh Lãnh Văn Tập cho biết Bắc Giang là một trong những tỉnh có phong trào Then phát triển. Các lớp truyền dạy thường xuyên được tổ chức với từ 20 - 30 học viên, có những lớp có đến 50 học viên. Lớp truyền dạy thu hút cả những em mới 5 tuổi tham gia. Với người Tày ở Bắc Giang, điệu hát Then, tiếng đàn Tính đã trở thành món ăn tinh thần không thể thiếu trong đời sống tinh thần, văn hóa của bà con. ■

Dấu chân Hồ Chí Minh ở Trung Quốc qua những hiện vật quý

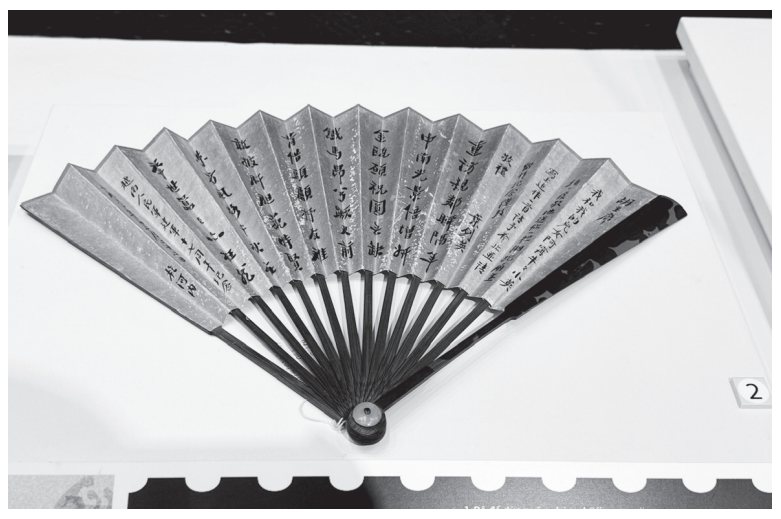
●HÀ PHƯƠNG

Kỷ niệm 100 năm ngày Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh lần đầu đặt chân đến Trung Quốc trên hành trình bôn ba tìm đường cứu nước (11.11.1924 - 11.11.2024), trưng bày "Dấu chân Hồ Chí Minh ở Trung Quốc" đang diễn ra tại Bảo tàng Hồ Chí Minh giới thiệu đến công chúng nhiều hiện vật đặc sắc, trong đó có những hiện vật độc bản...

TS Vũ Mạnh Hà, Giám đốc Bảo tàng Hồ Chí Minh nhấn mạnh, trong cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, Trung Quốc là nơi Bác Hồ từng đến nhiều lần, sinh sống ở đó trong nhiều khoảng thời gian, kết giao với nhiều bạn bè Trung Quốc và để lại những tình cảm sâu đậm.

Sưu tập hiện vật Hồ Chí Minh từng sử dụng khi ở tại gia đình ông Nông Kỳ Chấn, bản Na Trào, xã Hạ Đông, huyện Long Châu, tỉnh Quảng Tây

Tặng phẩm quạt Tương Phi

Ghi dấu chân Người

Nhiều địa danh trên đất Trung Quốc còn ghi dấu chân Người, có sức lay động và trở thành biểu tượng sinh động của mối quan hệ hữu nghị Việt - Trung. "Trưng bày chuyên đề giới thiệu tới công chúng hơn 200 tài liệu, hình ảnh, hiện vật tiêu biểu, trong đó có nhiều hiện vật độc bản, đặc sắc phản ánh sâu đậm dấu chân hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Trung Quốc qua các thời kỳ…", TS Vũ Mạnh Hà cho biết.

Theo Giám đốc Vũ Mạnh Hà, ngày nay, những địa danh ghi dấu quá trình hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh trên đất nước Trung Quốc đã được lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Chính quyền các cấp và nhân dân Trung Quốc bảo tồn, phát huy giá trị, trở thành địa chỉ đỏ giáo dục truyền thống cách mạng, giao lưu hữu nghị cho các tầng lớp nhân dân hai nước, đặc biệt là thế hệ trẻ. Đây không chỉ là những di tích lưu niệm quan trọng về Người ở Trung Quốc mà còn là di sản tinh thần vô giá, gắn kết và truyền thụ tình hữu nghị "vừa là đồng chí, vừa là anh em" giữa hai Đảng, hai Nhà nước và nhân dân Việt - Trung.

Những năm 1920, Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh đến Quảng Châu và Hồng Kông (Trung Quốc) vừa tham gia hoạt động của Đảng Cộng sản Trung Quốc, vừa gây dựng lực lượng cách mạng Việt Nam. Nhiều nơi trên đất nước Trung Quốc đều lưu lại những dấu ấn, thể hiện sự phấn đấu không ngừng nghỉ cho sự nghiệp cách mạng của Người, cùng những thời khắc vinh quang kề vai sát cánh chiến đấu bên nhau của nhân dân hai nước Việt - Trung. Đó chính là sự khởi đầu cho truyền thống tốt đẹp, luôn luôn ủng hộ lẫn nhau trong cuộc đấu tranh cách mạng giữa hai nước Việt Nam và Trung Quốc. Sau khi nước CHND Trung Hoa thành lập, đặc biệt là vào những năm cuối đời, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên đến thăm hữu nghị Trung Quốc, thân mật gặp gỡ, hội đàm và trò chuyện với các vị lãnh đạo Đảng, Nhà nước Trung Quốc. Vào những dịp này, Người còn đến thăm các công, nông trường, nhà máy, trường học, khu danh lam thắng cảnh và nghỉ dưỡng ở nhiều nơi. Tình cảm thân thiết như anh em một nhà của Người với nhân dân Trung Quốc cho đến nay vẫn luôn hiện hữu trong tâm khảm của nhiều người dân nơi đây.

Những hiện vật "kể chuyện"

Tại triển lãm, người xem được gặp lại, được "nghe kể" những câu chuyện từ nhiều hiện vật quý giá. Trong đó có sưu tập hiện vật Chủ tịch Hồ Chí Minh từng sử dụng khi ở tại gia đình ông Nông Kỳ Chấn, bản Na Trào, xã Hạ Đông, huyện Long Châu, tỉnh Quảng Tây. Long Châu là vùng đất có truyền thống cách mạng của Trung Quốc, nơi đã lưu dấu nhiều sự kiện lịch sử, dấu tích hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và các nhà lãnh đạo cách mạng Việt Nam. Trong thời gian hoạt động ở Long Châu, Người đã được nhân dân ở đây đùm bọc, giúp đỡ, tạo nên tình cảm thắm thiết.

Triển lãm "Dấu chân Hồ Chí Minh ở Trung Quốc" giới thiệu về sưu tập liên quan đến khoảng thời gian Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Long Châu, với những hiện vật giản dị như: Bộ ba chiếc bát ăn cơm bằng men sứ, chiếc chậu đồng và đồng hồ quả lắc. Đây là những hiện vật gốc mà Bác Hồ đã sử dụng trong thời gian Người hoạt động cách mạng ở nhà ông Nông Kỳ Chấn, tháng 8.1944. Ông Nông Kỳ Chấn là cốt cán tổ chức nông hội do Đảng Cộng sản Trung Quốc lãnh đạo. Ông từng giúp các nhà cách mạng Việt Nam hoạt động ở Long Châu như Hồ Chí Minh, Hoàng Văn Thụ... Sau ngày Trung Quốc giải phóng, ông Nông Kỳ Chấn được bầu làm Phó Chủ tịch huyện Long Châu, tỉnh Quảng Tây.

Tặng phẩm "Quạt Tương Phi" cũng là một hiện vật đặc biệt được giới thiệu tại triển lãm. Trong thời gian làm việc tại Văn phòng Bát Lộ Quân Quế Lâm, Nguyễn Ái Quốc và Nguyên soái Diệp Kiếm Anh có nhiều cơ hội cùng làm việc với nhau, từ đó tạo dựng nên mối quan hệ đồng chí thân thiết. Ngày 30.12.1961, Nguyên soái Diệp Kiếm Anh dẫn đầu Đoàn đại biểu Quân sự Trung Quốc sang thăm Việt Nam đã đến chào và tặng Chủ tịch Hồ Chí Minh những món quà ý nghĩa và quý giá. Trong đó có tặng phẩm chiếc Quạt giấy Tương phi. Trên chiếc quạt có lời đề tặng cùng bài thơ của Nguyên soái Diệp Kiếm Anh viết tặng Chủ tịch Hồ Chí Minh bằng tiếng Trung Quốc. Lời đề tặng được dịch: "Tôi và các con của tôi, A Ninh, Ngưu Ngưu, Tiểu Anh" Kính tặng Chủ tịch một chiếc quạt Tương phi ghi lại bài thơ làm gần đây, xin Chủ tịch "chỉ giáo" và giữ làm kỷ niệm". Kính chào, Diệp Kiếm Anh". Kế tiếp lời đề tặng từ phải qua trái là bài thơ thất tuyệt. Bài thơ bày tỏ lòng ngưỡng mộ của Nguyên soái Diệp Kiếm Anh đối với tinh thần đấu tranh bất khuất và những thắng lợi của nhân dân Việt Nam. Nguyên soái khẳng định sự giúp đỡ của Chủ tịch Hồ Chí Minh với Trung Quốc; quyết tâm sẽ giúp đỡ Việt Nam kháng chiến chống đế quốc Mỹ và tin tưởng vào thắng lợi của nhân dân các nước phương Đông.

Chiếc quạt đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh sử dụng và cất trên giá sách trong phòng làm việc. Tặng phẩm này giúp chúng ta thấy rõ hơn tình cảm sâu nặng của Chủ tịch Hồ Chí Minh dành cho những người bạn Trung Quốc, cũng như tình cảm của những người bạn Trung Quốc gửi đến Người. Thu hút người xem ở triển lãm còn là hiện vật Báo *Thanh Niên* tờ số 63, ra ngày 3.10.1926. Tờ báo có kích thước khá nhỏ (nhỏ hơn khổ giấy A4), măng sét kẻ ô hình chữ nhật, chính giữa có viết hai chữ "Thanh Niên" bằng chữ Việt và chữ Hán. Số tờ báo được viết trong ngôi sao năm cánh đặt bên trái măng sét. Phía dưới măng sét, góc bên phải đề thời gian ra báo. Các bài viết được phân bố đồng đều, có kẻ ô, chia cột cho người đọc dễ theo dõi.

Sự ra đời của Báo *Thanh Niên* đã mở đầu lịch sử truyền thống vẻ vang của báo chí cách mạng Việt Nam. Ngày 21.6.1925, tại ngôi nhà số 13 (nay là số 248 - 250), đường Văn Minh, TP Quảng Châu, tỉnh Quảng Đông, Trung Quốc, Báo *Thanh Niên,* cơ quan ngôn luận của Hội Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí, do lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc sáng lập, đã xuất bản số đầu tiên. Đây là tờ báo cách mạng đầu tiên được lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc xuất bản tại Trung Quốc để gửi về nước và một số nơi khác nên việc trình bày, in ấn hoàn toàn thủ công với số lượng bản in không nhiều. Hơn 200 hiện vật, tài liệu được trưng bày tại triển lãm còn kể cho người xem nhiều câu chuyện cảm động, ý nghĩa khác. Giám đốc Bảo tàng Hồ Chí Minh bày tỏ: "Thông qua trưng bày chuyên đề, chúng tôi mong muốn truyền tải thông điệp: Tình hữu nghị sắt son, bền chặt, kề vai sát cánh trong sự nghiệp cách mạng và xây dựng đất nước giữa Việt Nam - Trung Quốc đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh, Chủ tịch Mao Trạch Đông cùng các nhà lãnh đạo tiền bối dày công gây dựng, vun đắp chính là tài sản chung vô cùng quý báu, là nền tảng của sự phát triển. Đảng, Nhà nước và nhân dân Việt Nam - Trung Quốc cần "kế thừa tốt, bảo vệ tốt, phát huy tốt" tài sản quý báu ấy...".

Giám đốc Bảo tàng nhấn mạnh, trưng bày chuyên đề "Dấu chân Hồ Chí Minh ở Trung Quốc" tại Bảo tàng Hồ Chí Minh lần này là một hoạt động văn hóa thiết thực, có sức lan tỏa rộng lớn, góp phần vun đắp "Tình hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc mãi mãi xanh tươi" như lời Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói. Triển lãm diễn ra tại Bảo tàng Hồ Chí Minh đến hết tháng 4.2025. ■

Triển lãm thu hút đông đảo khách tham quan

Thị dân cũ, thị dân mới, và văn chương

● **HOÀI NAM**

Cách đây vài năm, nhà văn Nguyễn Việt Hà từng xuất bản cuốn tiểu thuyết có cái tên mang tính chất thông báo rất rõ ràng: *Thị dân tiểu thuyết*. Nhưng thật ra, chẳng cần thông báo như vậy thì tất cả các tiểu thuyết của Nguyễn Việt Hà cũng đều là tiểu thuyết về người thị dân, đích xác là về người thị dân Hà Nội, "dân phố cũ", mà gần nhất là cuốn *Tuyệt không dấu vết*, có nhân vật "Hà thành lãng tử", một gã trai Hà Nội biết chơi dương cầm, biết sử dụng kiếm Nhật, vừa đọc kinh Phật vừa đọc kinh Thánh vừa sành rượu Tây ta các loại, rốt cuộc lại là một bệnh nhân tâm thần phân liệt…

Không chỉ Nguyễn Việt Hà, mà nhiều nhà văn khác như Trần Chiến, Lê Minh Hà, Nguyễn Ngọc Tiến, nhất là Đỗ Phấn, cái họ viết ra dường như chỉ để đi tìm định nghĩa hoặc thực hiện những mô tả về người thị dân, thị dân Hà Nội cũ và mới, mà thôi. Vậy, một câu hỏi nhất thiết phải đặt ra: *Thị dân là ai, có những đặc điểm tính cách như thế nào?*

Thị dân là ai?

Duy danh định nghĩa thì rất đơn giản: Thị dân là dân sống ở đô thị/thành phố, một kiểu người khác với nông dân, là dân sống ở nông thôn/làng quê, nên ngày xưa các cụ thường hay so sánh "người nhà quê" với "người hàng tỉnh" là vì thế. Nhưng vấn đề lại rắc rối ở chỗ, không phải cứ hễ sống ở đô thị/thành phố thì thành ra thị dân ngay lập tức. Có thể quan sát thấy nhiều người, từ các làng quê khác nhau trên cả nước nhập cư Hà Nội, sống cả đời ở Hà Nội, có nhà cửa, hộ khẩu và công việc ổn định ở Hà Nội, nhưng suy nghĩ và cung cách ứng xử thường nhật vẫn cứ rất "le nhaque" - tôi không nói "le nhaque" cao hơn hay thấp hơn, văn minh hơn hay dã man hơn "le dothi", chỉ nói nó là một sự khác - họ không phải thị dân, hay nói đúng bản chất hơn, họ chỉ là những "người nhà quê" tạm trú ở đô thị mà thôi.

Điều này có "lịch sử vấn đề" của nó. Tôi vẫn cứ muốn lấy Hà Nội ra như một trường hợp để thử tìm hiểu, cho dẫu rất lốm đốm sơ sài. Chúng ta đều biết, từ thế kỷ X đến hết thế kỷ XVIII, Thăng Long/Đông Đô/Hà Nội là kinh đô của các vương triều Lý, Trần, Lê. Sang đến thế kỷ XIX, triều Nguyễn, Hà Nội mới trở thành Bắc thành, nhường vị trí trung tâm quyền lực chính trị cho Phú Xuân/Huế. Suốt gần 10 thế kỷ kinh đô ấy, đương nhiên Hà Nội hút dân tứ xứ về để phục vụ cho đời sống của các vương triều, và từ đó làm hình thành một kiểu đô thị mà nhiều nhà nghiên cứu, đặc biệt là Trần Đình Hượu, vẫn định tính là "đô thị phương Đông", nghĩa là nó rất khác với mô hình đô thị hiện đại như ta vẫn hình dung. Hà Nội hồi ấy giống như một cái làng lớn hợp thành từ nhiều cái làng nhỏ, và dân kinh thành hồi ấy về bản chất vẫn là nông dân mà thôi, họ chưa hề cắt đứt cuống rốn với những làng quê nông thôn gốc gác và những tập tục truyền thống của mình.

Những đặc điểm tính cách thị dân Hà Nội, cũ và mới…

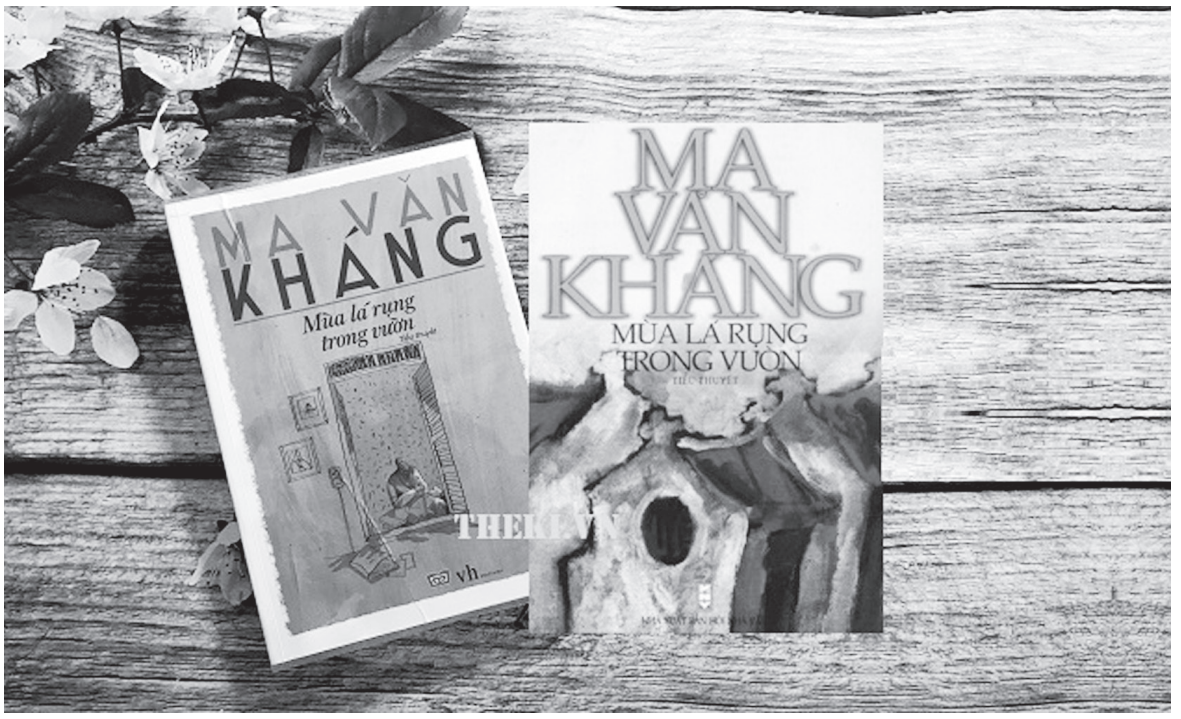
Mọi chuyện chỉ khác đi vào đầu thế kỷ XX, khi người Pháp chọn Hà Nội làm thủ phủ của Liên bang Đông Dương thuộc Pháp và đã thực sự kiến thiết Hà Nội theo mô hình một đô thị phương Tây, với hệ thống đường sá, cầu cống, trường học, bệnh viện, nhà hát... theo kiểu phương Tây. Về cơ bản, các tầng lớp thị dân hiện đại - dù họ có là công chức nhà nước, thương gia, người buôn bán nhỏ, thợ thủ công hay công nhân trong các công xưởng - bắt đầu được hình thành từ đây, với những thiết chế xã hội và những quy tắc, quy chuẩn sinh hoạt kiểu "văn minh đô thị", khác hẳn kiểu "văn minh nông thôn". Vài ba thế hệ thị dân Hà Nội như thế đã tồn tại và phát triển một cách tương đối ổn định cho đến năm 1954, thời gian tuy không dài, nhưng chắc cũng đủ để họ trau chuốt đến thành tinh hoa một số nét tính cách và phong cách sống, mà cái mặc định về người "Hà Nội gốc" và sự "hào hoa, thanh lịch" chính là một ví dụ. Văn chương, thơ ca Việt Nam trước năm 1945, nếu xuất phát từ hệ quy chiếu nông thôn, rất thường hay có sự so sánh đầy mặc cảm của người dân quê với người thị dân Hà Nội "hào hoa, thanh lịch" này. Với họ, Hà Nội như một thiên đường đang vẫy gọi. Ta có thể đọc thấy trong thơ Nguyễn Bính: "*Gia đình thiên cả lên Hà Nội/Buôn bán quanh năm bỏ cấy cày/Anh em cánh nhạn người Nam Bắc/Bao giờ mới gặp lại nhau đây?*". Hay ở thiên truyện ngắn nổi tiếng của Thạch Lam, *Hai đứa trẻ*, thì trong mắt của chị em Liên, hai đứa trẻ phố huyện, Hà Nội đã tượng hình thành những đoàn tàu đầy ánh sáng với những con người thị dân sang trọng ngồi trên đó, Hà Nội như một viễn mộng chạy qua đời chúng hằng đêm và để lại bao niềm mơ ước.

Mọi chuyện lại khác đi thêm một lần nữa kể từ năm 1954, dưới chính quyền của nhà nước công nông Việt Nam Dân chủ cộng hòa. Bối cảnh chính trị - xã hội mới và những yêu cầu phát triển mới (xây dựng một Thủ đô/pháo đài Xã hội chủ nghĩa) đã khiến Hà Nội hút về, và vào nó, nhiều hơn nữa những nguồn cư dân mọi miền đất nước, từ miền núi đến đồng bể, từ miền Nam, miền Trung đến các làng mạc đồng bằng và trung du Bắc Bộ. Có thể gọi đây là làn sóng thị dân mới đầu tiên của Hà Nội, làn sóng thị dân mới ấy được nối/gối tiếp liên tục theo đà mở rộng và phát triển thủ đô, cho đến tận hôm nay vẫn chưa dừng. Và điều đáng chú ý về phương diện xã hội học là: Những làn sóng thị dân mới ấy đã công phá Hà Nội cùng lớp thị dân cũ của nó, tạo nên những xáo trộn, cả những chấn thương tâm lý mà ta hoàn toàn có thể nhận thấy dấu vết khá rõ trong văn chương.

Tôi nhớ, không chắc chắn lắm, trong loạt bài viết về chủ đề này cho báo *Thể thao & Văn hóa*, nhà văn Trần Chiến đã nói về thị dân cũ Hà Nội như những con người rất kém khả năng tranh chấp, những con người đã tự nguyện lùi về phía sau và ở tầng hai của các căn nhà hình ống trên phố cổ, nhường mặt tiền nhà cho những thị dân mới... Tiểu thuyết *Cậu ấm* của ông, được xuất bản sau đó ít lâu, sẽ nhấn mạnh hơn vào phương diện này. Các tiểu thuyết *Gió từ thời khuất mặt*, *Phố vẫn gió* của Lê Minh Hà, hay *Lính Hà* của Nguyễn Ngọc Tiến cũng có chủ đề và kiểu nhân vật tương tự. Và nếu ngược thời gian một chút, ta có thể sẽ phải nhắc đến một tiểu thuyết đặc sắc của nhà văn lão thành Ma Văn Kháng, *Mùa lá rụng trong vườn*, viết về sự rạn nứt trong một gia đình thị dân cũ Hà Nội, ở bước chuyển từ thời bao cấp sang thời kinh tế thị trường.

Còn đây là một đoạn tôi từng viết về nhân vật người thị dân cũ Hà Nội trong các tiểu thuyết của một "cao bồi già phố cổ", nhà văn Đỗ Phấn: "*Họ thường là những đàn ông trong độ tuổi từ trung niên đến già. Họ sống ở "đô thị này" như là những con người được "đô thị trước" gửi đến. Họ luôn nhớ tiếc cái đã qua. Họ nâng niu những mảnh còn sót lại của quá khứ. Họ lưu giữ và tự thực hành một lối sống có phần lạc lõng giữa cái ngày hôm nay xô bồ, tất bật. Họ kỹ tính đến mức trở nên cầu kỳ trong cung cách hưởng thụ cuộc sống, cho dẫu là một cuộc sống chẳng có gì đáng gọi là giàu có. Thị dân cũ Hà Nội - hay "dân phố lâu đời", theo như cách một nhân vật của Đỗ Phấn tự nhận - hấp thụ một sự dạy dỗ khác, quen với một nề nếp sinh hoạt khác, chấp nhận một bảng đánh giá giá trị đời sống khác. Khác, so với lớp thị dân mới đang ngày một đông lên nhanh chóng và cũng đang nhanh chóng khiến cho Hà Nội biến đổi theo mọi nghĩa. Khác, nhưng vẫn buộc phải sống trong và sống cùng với sự biến đổi ấy, buộc phải xác lập những mối quan hệ xã hội nhất định để có thể sống. Bởi cái sự miễn cưỡng này mà, như không thể khác, nhân vật thị dân cũ Hà Nội trong tiểu thuyết Đỗ Phấn luôn tồn tại và hoạt động trong một tình thế chênh vênh, lỡ cỡ: Làm những công việc "gần như là làm", có những người bạn "gần như là bạn", quan hệ với đàn bà theo cách "gần như là yêu". Tóm lại, đó là kiểu sống "gần như là sống*" (*Viết Hà Nội, trường hợp Đỗ Phấn*, in trong sách *Từ trang sách đến những gương mặt văn chương*, Nxb Hội Nhà văn, 2021).

Chỉ phác sơ qua, và chỉ trên chất liệu là Hà Nội thôi, đã thấy nảy sinh biết bao thắc mắc về người thị dân. Có học giả nước ngoài đã nhận định khái quát, rằng con người là một động vật được đặc trưng bằng "gen đô thị hóa", hay nói cách khác, đô thị hóa, một khi đã khởi động, là quá trình bất tận và không thể đảo ngược trong lịch sử loài người. Theo đó, có thể nói mô hình nhân cách thị dân - đặc biệt là người thị dân Việt Nam, luôn bị giằng níu giữa gốc gác nông thôn và đích đến thành thị - là một mô hình động, xứng đáng được giới nghiên cứu xã hội học, nhân học văn hóa và giới sáng tác văn học nghệ thuật nói chung, trong đó có văn chương, quan tâm nhiều hơn nữa. ■

Nhà văn lão thành Ma Văn Kháng viết "Mùa lá rụng trong vườn" để kể về sự rạn nứt trong một gia đình thị dân cũ Hà Nội, ở bước chuyển từ thời bao cấp sang thời kinh tế thị trường

NGHỆ THUẬT BIỂU DIỄN:

Nhiều tín hiệu chuyển mình

● **THÚY HIỀN**

Nhà hát Múa rối Việt Nam vượt mốc hơn 1.000 suất diễn mỗi năm; Nhà hát Tuồng bán vé trực tiếp và khán phòng không còn chỗ trống; Nhà hát Tuổi Trẻ linh hoạt điều chỉnh giờ diễn phục vụ khán giả nhỏ tuổi... Những chia sẻ từ lãnh đạo 12 nhà hát tại buổi làm việc rà soát lại "Kế hoạch triển khai các hoạt động năm 2024" với Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông cùng Cục trưởng Cục Nghệ thuật biểu diễn NSND Nguyễn Xuân Bắc vừa qua tại Hà Nội đã cho thấy những tín hiệu khởi sắc đáng ghi nhận của các đơn vị, nhà hát trực thuộc Bộ.

Buổi làm việc của Thứ trưởng Tạ Quang Đông cùng lãnh đạo 12 đơn vị, nhà hát trực thuộc Bộ tại Cục Nghệ thuật biểu diễn

Vượt kỷ lục của chính mình

Tại buổi làm việc, lãnh đạo các đơn vị lần lượt báo cáo về số lượng suất diễn và những kết quả nổi bật trong năm 2024. Một số nhà hát đã vượt kế hoạch dự kiến, đạt được những thành tích đáng mơ ước. Có thể kể đến: Nhà hát nghệ thuật đương đại Việt Nam đã hoàn thành kế hoạch của cả năm 2024, hơn thế từ đầu tháng 11 đến nay, mỗi ngày đều đặn biểu diễn 3 show phục vụ khách du lịch. Dù địa điểm không thuận lợi, nhưng Nhà hát Kịch Việt Nam vẫn tổ chức thành công 150 buổi diễn…

Gần 50 nghệ sĩ thuộc ba đoàn của Nhà hát Múa rối Việt Nam hiện đang hoạt động sôi nổi tại các sân khấu cố định như 361 Trường Chinh (Hà Nội), Không gian Văn hóa Việt 79 Hàng Trống (Hà Nội), À Ơi Theater tại thị trấn Hoàng Hôn (Phú Quốc, Kiên Giang), sân khấu tại Bà Nà Hills và Công viên châu Á. Với hơn 1.000 suất diễn tính đến thời điểm hiện tại, đây là con số kỷ lục đáng ghi nhận trong lịch sử hoạt động của Nhà hát.

Sự năng động của Nhà hát Tuổi Trẻ cũng để lại dấu ấn khi liên tục ra mắt các chương trình mới phục vụ thanh thiếu niên. Trong năm 2024, nhà hát đã dựng bốn vở diễn mới thuộc dự án *Mùa hè yêu thương 2024, gồm: Bữa tiệc của Elsa, Vị vua không ngai, Zorba - chú mèo thám tử* và *Giải cứu bà nội*. Nhà hát còn mạnh dạn điều chỉnh khung giờ diễn vào 20h thứ Bảy và 15h Chủ nhật, giúp phụ huynh và các khán giả nhí dễ dàng sắp xếp thời gian thưởng thức nghệ thuật.

Lãnh đạo Nhà hát Tuồng Việt Nam chia sẻ, hiện đơn vị đã bán được 350 vé mỗi suất diễn tại rạp Hồng Hà. Dù phối hợp với một công ty tổ chức sự kiện, nhưng đây là bước ngoặt quan trọng sau nhiều năm nghệ thuật Tuồng quay trở lại với hình thức bán vé trực tiếp. Không ít khán giả đã tỏ ra bất ngờ, thích thú khi được thưởng thức những vở tuồng đặc sắc, đậm chất truyền thống ngay giữa lòng Thủ đô.

Hội nhập và phát triển theo xu hướng sân khấu thế giới

Qua báo cáo của Liên đoàn Xiếc Việt Nam, Nhà hát Tuổi Trẻ, Dàn nhạc Giao hưởng Việt Nam và Nhà hát Nhạc Vũ kịch Việt Nam, nhiều chương trình hợp tác quốc tế đã đạt được thành công vang dội. Các chương trình mang phong cách nghệ thuật hiện đại không chỉ đa dạng hóa loại hình biểu diễn mà còn nhận được sự hưởng ứng nồng nhiệt từ khán giả. Đồng thời, các chuyến lưu diễn và tham dự liên hoan nghệ thuật quốc tế cũng gặt hái được những thành tựu đáng kể.

Riêng trong năm 2024, Nhà hát Múa rối Việt Nam thực hiện được một chuyến biểu diễn tại Mỹ, ba chuyến tại Nhật Bản và một chuyến tại Đài Loan. Tiết mục *Đu nón 4 nữ* của Liên đoàn Xiếc Việt Nam đã xuất sắc giành Huy chương Bạc tại Liên hoan Xiếc quốc tế "IDOL" lần thứ 8 tổ chức tại Liên bang Nga, đánh dấu lần đầu tiên xiếc Việt được vinh danh tại "cường quốc" của nghệ thuật xiếc.

NSND Tống Toàn Thắng, Giám đốc Liên đoàn Xiếc Việt Nam chia sẻ: "Nhờ quảng bá trên TikTok và Facebook, chương trình *Hà Nội trong trái tim tôi* tổ chức tháng 10 đã bán hết sạch vé, phần lớn khán giả là thanh niên. Đơn cử như clip giới thiệu tiết mục *Đu nón 4 nữ* chỉ dài một phút nhưng đã thu hút hàng triệu lượt xem, cho thấy sức mạnh của truyền thông số trong việc lan tỏa nghệ thuật".

Nhà hát Múa rối Việt Nam biểu diễn tại Sân khấu À Ơi Theater tại bãi biển thị trấn Hoàng Hôn (Phú Quốc - Kiên Giang)

Bên cạnh những thành tựu đáng khen ngợi, các nhà hát vẫn đối mặt với không ít khó khăn, đặc biệt là tình trạng thiếu nhân lực trong lĩnh vực sân khấu truyền thống. Một số nhà hát, như Nhà hát Cải lương Việt Nam, hiện vẫn chưa có rạp diễn cố định.

Cục trưởng Cục Nghệ thuật biểu diễn, NSND Nguyễn Xuân Bắc nhấn mạnh: "Nghệ thuật biểu diễn, đặc biệt là nghệ thuật truyền thống, đang gặp phải nhiều thách thức như thiếu sự quan tâm của khán giả trẻ, hạn chế về cơ sở vật chất và nguồn ngân sách, cùng nhu cầu cấp thiết trong đào tạo nhân lực chất lượng cao. Cục sẽ tập trung xây dựng các chính sách hỗ trợ, hoàn thiện thể chế quản lý, nâng cao chất lượng đào tạo để bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa".

Lắng nghe ý kiến từ lãnh đạo các nhà hát và Cục Nghệ thuật biểu diễn, Thứ trưởng Tạ Quang Đông biểu dương nỗ lực của các đơn vị trong việc hoàn thành kế hoạch năm 2024. Thứ trưởng nhấn mạnh, năm 2025 sẽ là dịp kỷ niệm nhiều sự kiện trọng đại như: 95 năm thành lập Đảng (3.2.1930 - 3.2.2025); 50 năm Giải phóng miền Nam (30.4.1975 - 30.4.2025) và 80 năm thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nay là Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2.9.1945 - 2.9.2025). Vì vậy, các nhà hát cần chuẩn bị những chương trình nghệ thuật tầm cỡ, mang tính biểu tượng để phục vụ nhiệm vụ chính trị.

Với một số nhà hát đang thiếu biên chế, thiếu nhân lực đáp ứng yêu cầu biểu diễn nghệ thuật thì cần có kế hoạch xin thêm biên chế và kiện toàn nhân lực để không bị thiếu hụt, đảm bảo chất lượng biểu diễn. Cục Nghệ thuật biểu diễn cũng cần duy trì đều đặn các liên hoan, cuộc thi định kỳ của tất cả các loại hình nghệ thuật, trong đó chú trọng tới các loại hình như xiếc, múa... để anh chị em nghệ sĩ không bị thiệt thòi vì tuổi nghề của các loại hình nghệ thuật này rất ngắn. Việc tổ chức các cuộc thi, liên hoan ở khu vực nào cũng cần lên sớm để các tỉnh, thành phố có kế hoạch phối hợp cụ thể… ■

Giới thiệu những cuốn sách hay dành tặng thầy cô

Nhân Ngày Nhà giáo Việt Nam 20.11, NXB Phụ nữ Việt Nam cho ra mắt bộ sách *Kỷ luật tích cực* và nhiều đầu sách hay dành tặng thầy cô.

Kỷ luật tích cực được xuất bản lần đầu tại Việt Nam năm 2018 với 2 cuốn *Kỷ luật tích cực* và *Kỷ luật tích cực trong lớp học*. Tháng 6.2024, nhân Ngày Gia đình Việt Nam, NXB đã tổ chức giao lưu giới thiệu bộ sách (đã được phát triển lên thành 6 cuốn) với tên gọi "Nuôi dạy trẻ tự lập trong một thế giới nuông chiều". Bên cạnh đó, đơn vị còn giới thiệu những cuốn sách hay về nghề giáo như: *Được học* - tự truyện của TS Tara Westover; *Tro tàn* của Angela của Frank McCourt đã giành giải thưởng Pulitzer năm 1997; tiểu thuyết *Bà đại sứ* của tác giả Lorena A...

NHẬT HUY

Chương trình *Hà Nội rock*

Sẽ diễn vào ngày 23.11 tại Trường đua F1 Mỹ Đình (Lê Đức Thọ, Nam Từ Liêm, Hà Nội) với sự tham gia của NSND Thanh Lam và các ban nhạc huyền thoại của rock Việt như Bức Tường, Ngũ Cung…

Với chủ đề *Rock cho ngày mới*, chương trình hứa hẹn sẽ mang đến một bữa tiệc âm nhạc đa sắc, bùng cháy trong lòng người hâm mộ. Khán giả sẽ được sống lại những bản "hit" gắn liền với tên tuổi của Ngũ Cung như *Cô Đôi Thượng Ngàn, Sống khác đi và Tuyết trắng đỗ quyên đỏ*. Còn ban nhạc Bức Tường với giọng ca Phạm Anh Khoa sẽ mang đến loạt ca khúc sôi động như *Bông hồng thủy tinh, Đường đến ngày vinh quang, Ra khơi*... Điểm nhấn của đêm nhạc sẽ là màn kết hợp giữa NSND Thanh Lam và ban nhạc Bức Tường với ca khúc *Tâm hồn của đá*...

QUANG ANH

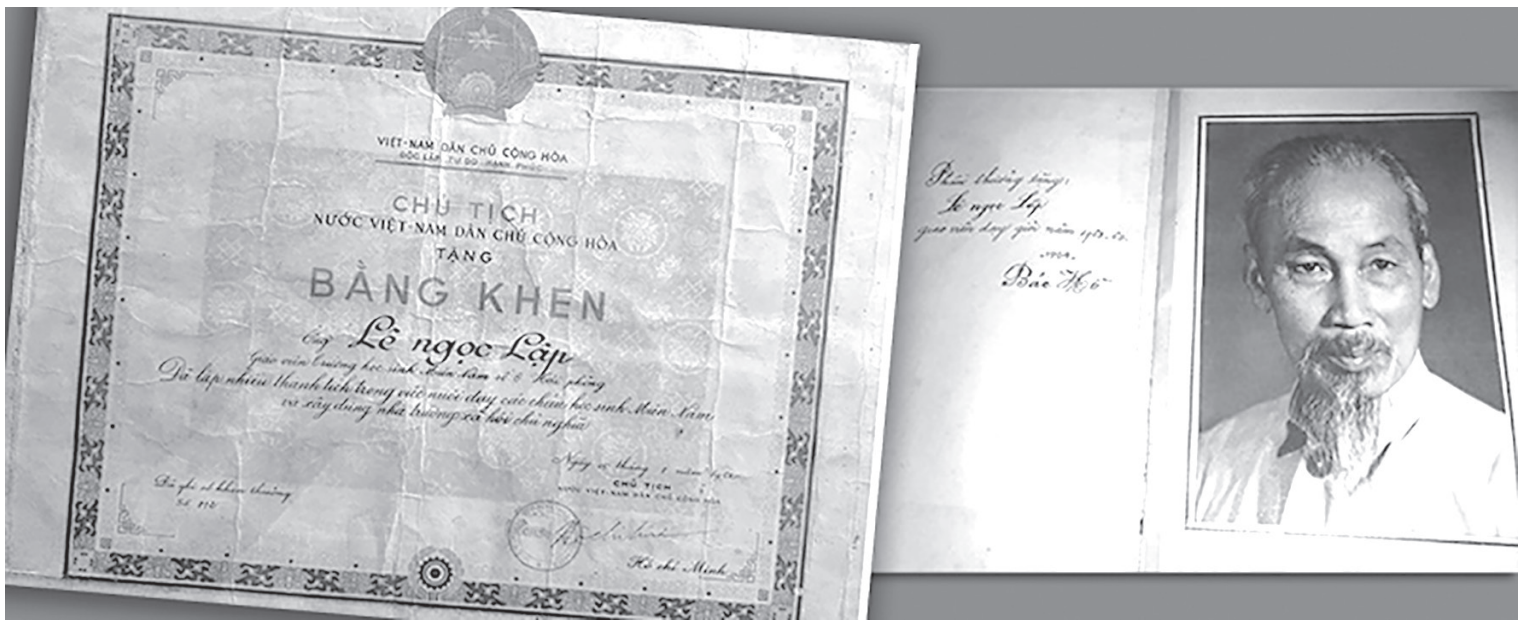
CHÀO MỪNG KỶ NIỆM 42 NĂM NGÀY

NGƯỜI THẦY CỦA NHỮNG HỌC SINH MIỀN NAM TẬP KẾT RA BẮC:

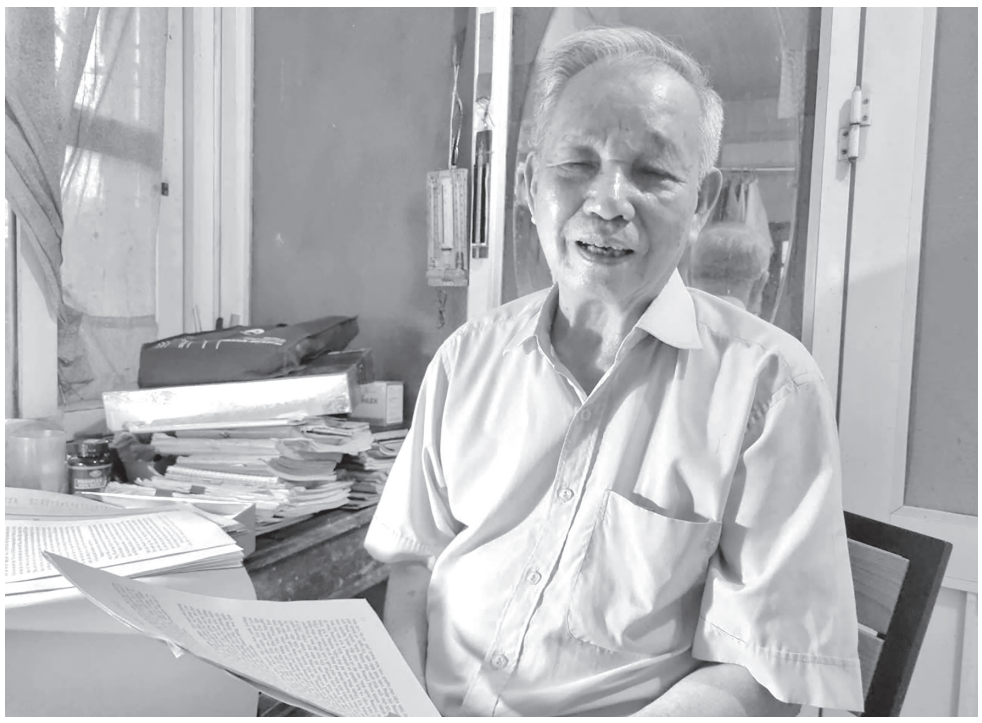
Mãi khắc ghi "nuôi tốt, dạy tốt, học tốt"

● **Bài, ảnh: NGUYỄN LINH**

Sau Hiệp định Geneva, với tầm nhìn xa của Đảng và Bác Hồ, nhiều đoàn học sinh miền Nam đã được chọn gửi ra miền Bắc học tập văn hóa, học nghề... để phục vụ công cuộc kháng chiến, kiến quốc. Từ đó đến khi giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước đã có khoảng 32.000 học sinh từ các tỉnh, thành miền Nam được đưa ra Bắc học tập, rèn luyện.

Bằng khen và phần thưởng thiêng liêng của Bác Hồ trao tặng thầy giáo Lê Ngọc Lập

Thầy giáo Lê Ngọc Lập đã có 20 năm gắn bó với các học sinh miền Nam

Trong 21 năm (1954 - 1975), hơn 5.000 giáo viên đã được Bộ Giáo dục lựa chọn để đảm nhiệm công việc giảng dạy tại các trường học sinh miền Nam, thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Đảng và Bác Hồ đối với tương lai của đất nước. Gắn bó 20 năm cùng học sinh miền Nam tập kết ra Bắc, ba lần vinh dự được gặp Bác Hồ và đón nhận Bằng khen của Người..., với thầy giáo Lê Ngọc Lập, đó là những năm tháng rất đỗi tự hào.

Tất cả vì học sinh thân yêu

Trong tiết trời se lạnh đầu đông, chúng tôi đến thăm nhà thầy giáo Lê Ngọc Lập trên con phố nhỏ thuộc phường Ngọc Trạo (TP Thanh Hóa). Dù đã ở tuổi 90, nhưng thầy vẫn còn minh mẫn. Đôi mắt tinh anh ánh lên vẻ tự hào, thầy kể cho chúng tôi nghe về ký ức gắn bó suốt hai thập kỷ với học sinh tập kết.

Năm 1956, thầy Lập tốt nghiệp Trường Sư phạm Khu lục xá Nam Ninh (Trung Quốc). Về nước, thầy được Bộ Giáo dục cử về dạy Trường học sinh miền Nam tại trường số 14, ở thôn La Khê, thị xã Hà Đông, khi đó, thầy Lập mới 22 tuổi. Rồi thầy đã gắn bó với các Trường học sinh miền Nam 20 năm đến khi đất nước hoàn toàn giải phóng (từ 1956-1976). "Khi ấy, chúng tôi đều hiểu đây là chủ trương lớn của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh nhằm đào tạo lực lượng cách mạng để xây dựng miền Nam sau này, nên càng ý thức được trách nhiệm lớn lao của mình. Mái trường khi ấy vừa là nơi học tập, vừa là gia đình; thầy cô giáo vừa dạy học, cũng là người thân của các em", thầy Lập nhớ lại.

Từ Hà Đông, thầy lại được phân công giảng dạy ở Trường học sinh miền Nam tại các tỉnh, thành như Hải Phòng, Hà Nội, Quảng Ninh. "Tôi dạy ngữ văn, lịch sử và phụ trách lao động như làm mộc, nấu xà phòng, đúc phấn... Công việc như chất keo gắn bó tôi với học sinh, bao niềm vui, nỗi buồn, khó khăn trong cuộc sống các em đều chia sẻ với thầy cô như người trong một nhà. Mỗi lần tiếp nhận một lứa học sinh mới, tôi đều dặn dò: Miền Nam đang đánh giặc, đồng bào miền Bắc còn nghèo, nhưng ưu tiên cho các em ăn no, mặc ấm để học tập. Các em học không giỏi, không nên người thì có tội với ba má, với nhân dân hai miền", thầy bồi hồi kể.

Suốt liền hai thập kỷ xa quê, mỗi năm thầy chỉ về thăm nhà được một, hai lần. Vì thế, tất cả tình cảm thầy Lập đều dành trọn cho học sinh. "Vì đây là lực lượng kế cận cho cách mạng miền Nam và đất nước sau này, nên Đảng, Bác Hồ và nhân dân miền Bắc không để các em thiếu thốn. Có thể nói, tôi sống 24/24 giờ trong ngày với học sinh, theo dõi sát sao việc sinh hoạt ăn ở, học tập và sức khỏe của các em như người cha, người mẹ. Nhiều em nhớ nhà cứ dấm dứt khóc, thầy cô lại gần gũi, an ủi, vỗ về; lúc đau ốm phải kịp thời đưa đến bệnh viện... Hằng ngày, cứ tinh mơ là chúng tôi đã thức dậy cùng các em tập thể dục buổi sáng, còn buổi chiều và tối phải có mặt ở lớp kiểm tra việc tự học. Đến phiên lớp canh gác phải thức trực đốc gác thâu đêm", thầy Lập kể có những thời khắc đến giờ thầy Lê Ngọc Lập vẫn nhớ như in, đó là mỗi độ Tết đến, khi các gia đình ở miền Bắc sum họp quây quần, thì học sinh miền Nam một mình xa cha, vắng mẹ, khắc khoải nhớ thương. Mặc dù Đảng, Chính phủ và nhân dân gửi tới nào gạo nếp, bánh chưng, đỗ xanh và rất nhiều bánh kẹo để học sinh ăn Tết, nhưng cứ đến chiều 30 là các em bỏ ăn hoặc ăn uống qua loa và lên giường đắp chăn khóc. Nhiều em mang ảnh ba má đặt lên đầu giường. Một số em ba má đã mất còn làm bát hương ngay bên di ảnh…

Để các em khuây khỏa, thầy Lập cùng nhiều thầy cô khác hô hào học sinh tập trung lại đón Giao thừa và tổ chức trò chơi bốc thăm may mắn đầu xuân. "Còn nhớ năm ấy, tôi được phân phối một chiếc xe phượng hoàng mới toanh. Nhưng vì không có dụng cụ tổ chức vui chơi, thế là tôi loay hoay cả sáng ngày 30 tháo xe ra, lấy cái vành làm vòng quay số. Học sinh không thiếu bánh, thiếu quà... nhưng quan trọng hơn hết là làm cho các em phấn khởi, vui vẻ", thầy Lập nói.

Ba lần vinh dự được gặp Bác Hồ

Gắn bó 20 năm cùng học sinh miền Nam tập kết ra Bắc, thầy Lập đã vinh dự được gặp Bác Hồ ba lần: Lần đầu tiên vào năm học 1956-1957 tại lớp học tập chính trị dành cho giáo viên dạy học sinh miền Nam do Bộ Giáo dục tổ chức tại Trường THPT Chu Văn An (Hà Nội); lần thứ hai vào mùa hè năm 1958, tại lớp chỉnh huấn giáo viên ở Trường học sinh miền Nam (Chương Mỹ, Hà Đông); lần thứ ba vào năm 1960, khi Bác đến thăm lớp chỉnh huấn giáo viên tại Trường Bổ túc Công Nông (Hà Nội).

Thầy Lập xúc động nhớ lại: "Bác Hồ mặc bộ áo nâu giản dị, ân cần hỏi thăm sức khỏe mọi người và căn dặn: *Học sinh miền Nam xa nhà, thiếu thốn tình cảm, các thầy cô phải yêu thương, gần gũi, coi các em như con em của mình. Miền Bắc còn nhiều khó khăn, nhưng phải giáo dục để các cháu hiểu và thông cảm, đồng thời học tập thật tốt. Giáo viên trường học sinh miền Nam phải thực hiện "ba tốt": Nuôi tốt, dạy tốt, học tốt*. Những lời căn dặn của Bác đã trở thành kim chỉ nam cho chúng tôi trong suốt hành trình giảng dạy. "Mỗi lần được gặp Bác, được nghe Bác động viên, thăm hỏi, căn dặn, chúng tôi như có thêm động lực để phấn đấu, rèn luyện và cống hiến. Khắc ghi lời dạy của Bác, các thầy cô giáo dạy học sinh miền Nam luôn phấn đấu đạt kết quả tốt trong dạy học, chăm lo, yêu thương học sinh. Bởi đây không chỉ là nhiệm vụ của Đảng và Bác Hồ mà còn là tình cảm Nam - Bắc ruột thịt".

> *"Bác Hồ mặc bộ áo nâu giản dị, ân cần hỏi thăm sức khỏe mọi người và căn dặn: Học sinh miền Nam xa nhà, thiếu thốn tình cảm, các thầy cô phải yêu thương, gần gũi, coi các em như con em của mình. Miền Bắc còn nhiều khó khăn, nhưng phải giáo dục để các cháu hiểu và thông cảm, đồng thời học tập thật tốt. Giáo viên trường học sinh miền Nam phải thực hiện "ba tốt": Nuôi tốt, dạy tốt, học tốt. Những lời dặn dò của Bác đã trở thành kim chỉ nam cho chúng tôi trong suốt hành trình giảng dạy."*
>
> **(Thầy giáo LÊ NGỌC LẬP)**

Năm 1962, khi đang là giáo viên Trường học sinh miền Nam số 8 (Hải Phòng), thầy giáo Lê Ngọc Lập vinh dự được Chủ tịch Hồ Chí Minh trao tặng Bằng khen vì lập nhiều thành tích trong việc nuôi dạy học sinh miền Nam và xây dựng Nhà trường xã hội chủ nghĩa. Năm 1964, thầy lại được Bác Hồ tặng thưởng danh hiệu Giáo viên dạy giỏi… Trở về quê nhà, thầy giáo Lê Ngọc Lập tiếp tục công tác ở Trường Trung học Sư phạm 10+3 Thanh Hóa từ năm 1976-1978. Từ năm 1978 đến khi nghỉ hưu năm 1995, thầy được tín nhiệm giao trọng trách là Hiệu trưởng Trường Trung học Sư phạm Thanh Hóa. Từ năm 1998 đến nay, thầy được mời làm Phó hiệu trưởng Trường THPT dân lập Lý Thường Kiệt (TP Thanh Hóa).

Năm tháng trôi qua, trong hành trang của hơn ba vạn học sinh miền Nam tập kết ra Bắc luôn có một phần ký ức đặc biệt thiêng liêng dành cho các thầy cô giáo. Tình cảm đó như một bản hòa ca về sự kiên cường, lòng nhân ái và tình nghĩa thủy chung giữa hai miền Nam - Bắc trong thời kỳ đất nước chia cắt, là biểu tượng thiêng liêng của truyền thống tôn sư trọng đạo của dân tộc Việt Nam.■

NHÀ GIÁO VIỆT NAM (20.11.1982 - 20.11.2024)

Cô giáo người Mông hiện thực giấc mơ "gieo chữ"

● **PHẠM NGÂN**

Ngay từ khi còn nhỏ, cô bé người Mông Lầu Y Pay đã luôn mơ ước trở thành giáo viên để mang cái chữ đến cho các em nhỏ trong bản. Với bản lĩnh, sự kiên trì và nỗ lực vượt qua khó khăn, thử thách, ước mơ của cô gái bé nhỏ đã trở thành hiện thực…

Vượt khó theo đuổi ước mơ

Cô giáo Lầu Y Pay sinh năm 1986, là con thứ 4 trong gia đình có 8 người con tại vùng cao Kỳ Sơn, Nghệ An. Một ngày của cô thường bắt đầu từ lúc 5h sáng. Sau khi chuẩn bị cơm nước cho các con, cô lại lên chiếc xe máy cũ, vượt hơn 25 km đường rừng để đến với bản Huồi Mới, 1 trong 9 điểm trường lẻ của Trường Mầm non Tri Lễ (huyện Quế Phong).

Huồi Mới là điểm trường vùng biên giới đặc biệt khó khăn. Chuyện trở về nhà với quần áo lấm lem bùn đất hay gặp phải những hiểm nguy giao thông thường trực đối với cô giáo Pay là chuyện "như cơm bữa". Có hôm trời mưa gió, nhiều đoạn đường lầy lội, trơn trượt, khiến cả người lẫn xe chỉ trực lao xuống vách núi. "Lúc nhỏ, ngoài những buổi tới trường, tôi thường theo bố lên nương hái măng, trồng lúa, về nhà thì phụ mẹ nấu cơm, chăm sóc các em. Xuất thân trong gia đình nghèo khó, không những tuổi thơ vất vả, mà thời gian học phổ thông với tôi cũng là ký ức gian khổ khó quên. Nhiều lần tôi định nghỉ học để bớt một phần gánh nặng cho bố mẹ và tạo điều kiện cho các em có thêm cơ hội tốt hơn, nhưng thấu hiểu sự thiếu thốn và thiệt thòi của bà con người Mông mình, tôi lại quyết tâm theo học để trở thành cô giáo dạy trẻ, góp sức nhỏ nhoi đưa cái chữ về với quê hương", cô Lầu Y Pay tâm sự.

Với ước mơ đó, cô Pay đã biến ước mơ thành hiện thực khi tốt nghiệp Khoa Giáo dục mầm non (Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An) năm 2009. Ngày mới ra trường, cô được phân công về dạy tại Trường Mầm non Huồi Tụ, huyện Kỳ Sơn, tỉnh Nghệ An. "Con gái Mông lấy chồng rất sớm. Thời điểm đó, cả bản chỉ có mình tôi và một người nữa vào thị trấn để học cấp III. Nhiều người cứ nhỏ to xúi tôi nghỉ học để lấy chồng. Nhưng tôi nghĩ, nếu không đi học, không có chữ thì mình cũng sẽ mãi luẩn quẩn trong đói nghèo, vất vả. Vì thế, tôi được xem là "người lạ" ở bản", cô giáo Pay cười chia sẻ.

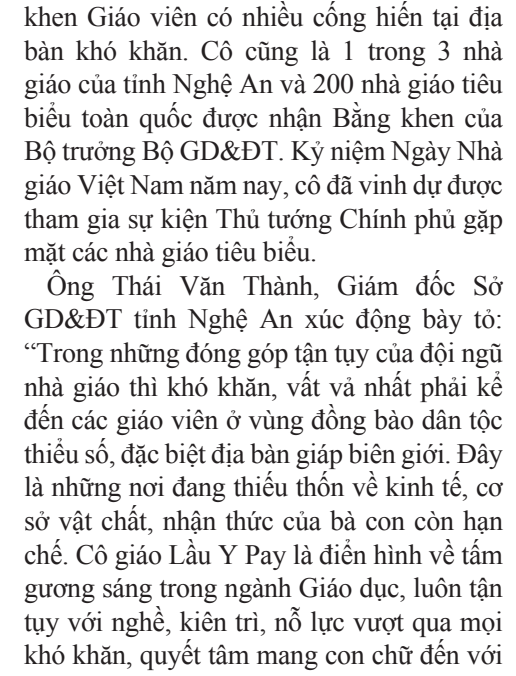
Tận tâm với nghề giáo

Năm 2011, cô Pay nên vợ nên chồng với thầy giáo dạy Tiểu học ở huyện Quế Phong (Nghệ An). Đôi trẻ chọn xã Tri Lễ làm "quê hương thứ hai". Đây là xã biên giới có diện tích rộng lớn, trong đó có 6 bản Mông ở khu vực xa xôi, biệt lập, nổi tiếng với rất nhiều số "0": Không điện, không đường giao thông, không chợ, không trạm y tế, không sóng liên lạc… Trường Tiểu học Tri Lễ 4 thành lập để học sinh trong cụm 6 bản thuận tiện đến trường. Từ khi thêm trường mới, nơi đây lại được cộng thêm một số "0": Không giáo viên!

Do điều kiện quá khó khăn nên ngành Giáo dục huyện Quế Phong chỉ phân công các nam giáo viên lên đây cắm bản. Tính đến thời điểm hiện tại, cô giáo Lầu Y Pay đã hết thời gian "nghĩa vụ", thử thách đối với giáo viên trẻ từ lâu và có đủ điều kiện để chuyển về điểm trường trung tâm, tuy nhiên, cô vẫn chọn ở lại Huồi Mới, bản làng người Mông xa xôi này đã trở nên gần gũi, thân thuộc và thực sự trở thành quê hương thứ hai của cô. "Nhà trường cũng cho tôi xuống điểm trung tâm, nhưng nếu vậy thì phải có giáo viên khác lên thay. Họ không biết tiếng Mông, đi mò từng câu nói, từng nhà dân thì vất vả cho đồng nghiệp quá. Trong khi bà con và các cháu nhỏ ở Huồi Mới đã thân quen với tôi rồi. Là người Mông, sinh ra ở vùng cao nên phục vụ cho dân tộc mình, chăm lo các cháu nhỏ đồng bào mình là điều tôi cần phải làm", cô Pay trải lòng.

Cô lại say sưa kể về những tháng ngày gắn bó với Huồi Mới, chứng kiến bao sự đổi thay ở vùng đất này, nhất là trong nhận thức của đồng bào về việc học. "Khi tôi mới đến, bà con không muốn cho trẻ đi học mầm non, vì họ quan niệm người Mông cứ sinh ra là sẽ tự lớn. Để vận động học sinh đến trường, giáo viên phải đến từng nhà nói chuyện, thuyết phục phụ huynh…", cô Pay cho biết. Cứ thế, hơn 10 năm qua, cô đã vận động thành công cho gần 300 trẻ đi học mầm non đúng độ tuổi. Không những thế, thấy các em không đủ áo ấm, giày dép trong ngày đông lạnh cắt da cắt thịt, cô còn kêu gọi được nhiều tổ chức, nhà hảo tâm ở trong và ngoài tỉnh hỗ trợ các em về vật chất hoặc nhiều hình thức khác.

Chia sẻ thêm về nghề, cô cho biết, trẻ em Mông có điểm chung là rất nhút nhát, khả năng nghe tiếng Việt còn hạn chế. Bởi vậy, mỗi giờ lên lớp truyền thụ kiến thức, cô luôn sử dụng song song 2 thứ tiếng để hỗ trợ các em một cách tốt nhất.

Bằng khen của Bộ GD&ĐT vinh danh cô giáo Lầu Y Pay

Sự tận tụy vì học trò của cô giáo Lầu Y Pay đã "chinh phục" được đồng bào Huồi Mới, họ đã thực sự coi cô là người thân và tự nguyện cho con em đến trường. Với những nỗ lực không mệt mỏi, năm 2022-2023, cô Pay đã đạt danh hiệu Giáo viên dạy giỏi cấp huyện, đồng thời trúng cử vào Đại biểu Hội đồng Nhân dân huyện Quế Phong nhiệm kỳ 2021-2026. Năm 2021-2022, cô được Chủ tịch UBND huyện Quế Phong tặng Giấy khen Giáo viên có nhiều cống hiến tại địa bàn khó khăn. Cô cũng là 1 trong 3 nhà giáo của tỉnh Nghệ An và 200 nhà giáo tiêu biểu toàn quốc được nhận Bằng khen của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT. Kỷ niệm Ngày Nhà giáo Việt Nam năm nay, cô đã vinh dự được tham gia sự kiện Thủ tướng Chính phủ gặp mặt các nhà giáo tiêu biểu.

Ông Thái Văn Thành, Giám đốc Sở GD&ĐT tỉnh Nghệ An xúc động bày tỏ: "Trong những đóng góp tận tụy của đội ngũ nhà giáo thì khó khăn, vất vả nhất phải kể đến các giáo viên ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, đặc biệt địa bàn giáp biên giới. Đây là những nơi đang thiếu thốn về kinh tế, cơ sở vật chất, nhận thức của bà con còn hạn chế. Cô giáo Lầu Y Pay là điển hình về tấm gương sáng trong ngành Giáo dục, luôn tận tụy với nghề, kiên trì, nỗ lực vượt qua mọi khó khăn, quyết tâm mang con chữ đến với trẻ em vùng cao". ■

Cô Lầu Y Pay và các em nhỏ ở Huồi Mới, Trường Mầm non Tri Lễ, Quế Phong, Nghệ An

Trường tiểu học công lập đầu tiên trên cả nước đưa golf vào giảng dạy

Trường Tiểu học Tô Vĩnh Diện (quận Đống Đa, Hà Nội) sẽ dạy golf cho hơn 850 học sinh từ đầu năm tới. Đây là trường công lập đầu tiên trong cả nước dạy môn học này.

Cô Hà Ngọc Lan, Hiệu trưởng nhà trường cho biết: Đây là dự án hợp tác với Trung tâm quảng bá và phát triển golf Việt Nam, Hiệp hội Golf Việt Nam, cùng Cơ quan quản lý và phát triển golf thế giới. Toàn bộ 857 học sinh của trường sẽ được học miễn phí và được hỗ trợ dụng cụ chơi golf.

"Nhà trường đưa môn này vào giảng dạy vì golf mang tính quốc tế, không chỉ rèn luyện thể chất cho học sinh mà còn giúp các em phát triển những phẩm chất quan trọng như tính kiên nhẫn, kỷ luật, sự tập trung; kỹ năng giao tiếp được hình thành trên sân golf cũng rất lớn. Điều này phù hợp với mục tiêu giáo dục toàn diện mà ngành Giáo dục hướng tới", cô Hà Ngọc Lan chia sẻ, đồng thời thông tin: Chương trình giáo dục phổ thông 2018 quy định 32 tiết mỗi tuần, học sinh sẽ học 5 ngày trong tuần, mỗi ngày 6 tiết; giờ học chính khóa kết thúc vào khoảng 15h15, từ đó trở đi tới 17h, trường có thể tổ chức các câu lạc bộ theo nhu cầu của phụ huynh. "Nhờ lợi thế ấy, tôi mạnh dạn tham gia dự án, dạy một tuần một tiết, trong thời gian 30-40 phút", cô Hiệu trưởng cho biết.

Hiện tại, Trường Tiểu học Tô Vĩnh Diện cho học sinh trải nghiệm và sẽ bắt đầu dạy từ tháng 1.2025 đến hết năm học. Sau đó, nhà trường sẽ đánh giá kết quả, khảo sát nguyện vọng của học sinh, phụ huynh và lập kế hoạch cho các năm học tiếp theo. Theo Chương trình 2018, môn Thể chất ở cấp tiểu học có 70 tiết một năm, nội dung gồm các bài tập đội hình đội ngũ, vận động cơ bản, bài tập thể dục, thể thao tự chọn.

P.V

CÚP CHIẾN THẮNG 2024:

Thầy trò HLV Park Chung-gun chiếm ưu thế?

● **THU SÂM**

Cúp Chiến thắng - giải thưởng thường niên, danh giá được ví như Oscar của thể thao Việt Nam vừa chính thức khởi động bằng lễ công bố do Cục TDTT phối hợp với Tổng công ty Truyền hình Cáp Việt Nam (VTVcab) và Công ty cổ phần Thương mại và nội dung số Việt (Vietcontent) tổ chức.

HLV Park Chung-gun và Thu Vinh (phải) được dự đoán sẽ chiếm ưu thế tại cuộc bình chọn

Động lực phấn đấu của các VĐV

Với 11 hạng mục cùng mức thưởng "khủng" 750 triệu đồng, Cúp Chiến thắng được xem là kết đọng cho một năm đa sắc và thúc đẩy mạnh mẽ cho thể thao Việt Nam phát triển. Theo ông Đặng Hà Việt, Cục trưởng Cục TDTT, Trưởng ban tổ chức Cúp Chiến thắng, sau 7 mùa giải thực sự thành công và ngày càng khẳng định giá trị của một giải thưởng thể thao hàng đầu quốc gia, Cúp Chiến thắng lần thứ 8 năm 2024 với sự đầu tư chuẩn bị kỹ lưỡng, nhiều nội dung đổi mới, hứa hẹn sẽ tiếp tục bứt phá và lan tỏa mạnh mẽ.

Ông Đặng Hà Việt cùng chỉ ra ba giá trị, thành quả riêng của Cúp Chiến thắng đã được minh chứng qua 7 giải. Thứ nhất, cách thức tôn vinh đặc biệt, đúng như ví von là Oscar của thể thao Việt Nam và thực sự giải thưởng đã làm được điều đó. Thứ hai, giải thưởng là một đích nhắm, một động lực phấn đấu quan trọng trong mỗi năm của các HLV, VĐV, có ý nghĩa lớn cả về tinh thần và vật chất. Thứ ba, đây là một sự kiện lớn giống như một ngày hội, một món quà đặc biệt được chờ đón vào mỗi dịp cuối năm dành cho những người làm thể thao Việt Nam.

Trong lần thứ 8, Cúp Chiến thắng 2024 vẫn duy trì một cơ cấu giải ổn định, chất lượng cao với tổng số 11 hạng mục gồm: Nam vận động viên của năm; Nữ vận động viên của năm; Vận động viên trẻ của năm; Huấn luyện viên của năm; Đội tuyển của năm; Đồng đội của năm; Vận động viên được yêu thích nhất; Vận động viên thể thao người khuyết tật xuất sắc của năm; Hình ảnh, khoảnh khắc thể thao ấn tượng của năm; Giải thưởng thành tựu trọn đời và Chuyên gia nước ngoài xuất sắc của năm.

Ở Cúp Chiến thắng lần thứ 8, Ban tổ chức cùng Hội đồng Bình chọn tiếp tục có những đổi mới, điều chỉnh quan trọng cho danh sách đề cử với số lượng đề cử được tăng lên một cách linh hoạt và phù hợp, như ba hạng mục Nam VĐV của năm, Nữ VĐV của năm, VĐV trẻ của năm đều có 8 ứng viên, hai hạng mục Đội tuyển của năm và Đồng đội của năm có 6 đề cử, lần đầu có sự góp mặt của các HLV thể thao người khuyết tật. Đồng thời khuyến khích cổ vũ các gương mặt, thành tích ở các môn có tính xã hội hóa, nhiều sức bật mới như billiards, golf đồng thời hướng mạnh đến các VĐV trẻ.

Ngoài danh sách đã được tuyển chọn kỹ lưỡng về mọi mặt, Ban tổ chức cùng Hội đồng Bình chọn sẽ liên tục xem xét cập nhật, bổ sung những gương mặt, tập thể đạt thành tích xuất sắc đến phút chót.

HLV Park Chung-gun và xạ thủ Trịnh Thu Vinh chiếm ưu thế

Trong 11 hạng mục của Cúp Chiến thắng năm nay, hạng mục Nữ VĐV của năm sẽ là cuộc đua đầy gay cấn hấp dẫn giữa 8 gương mặt nữ VĐV xuất sắc nhất. Theo đề cử của các cơ quan chuyên môn, 8 gương mặt gồm: Diệp Thị Hương (Canoeing, Vĩnh Phúc) giành 1 HCV giải vô địch châu Á, 1 HCV U23 châu Á. Cô là VĐV nữ đầu tiên của Canoeing Việt Nam giành được vé tranh tài tại kỳ Đại hội lớn nhất hành tinh. Tiếp theo là Phạm Thị Huệ (Rowing, Đà Nẵng) giành 2 HCV, 1 HCĐ giải vô địch châu Á, đoạt suất và lọt vào tứ kết Olympic nội dung thuyền đơn. Cô cũng là nữ VĐV giàu thành tích nhất của Rowing Việt Nam với 3 lần giành vé tham dự Olympic.

VĐV thứ ba là Bạc Thị Khiêm (Taekwondo, Sơn La), thành tích nổi bật là giành HCV nội dung đối kháng hạng dưới 67kg giải Taekwondo vô địch châu Á. Thứ tư là Nguyễn Thùy Linh (Cầu lông, Đồng Nai) lần thứ 3 liên tiếp vô địch giải quốc tế Vietnam Open, lọt vào top 30 thế giới, lần thứ 2 liên tiếp dự tranh Olympic với 1 trận thắng, HCB giải Đức mở rộng. Thứ năm là Hoàng Thị Mỹ Tâm (Karate, Hà Tĩnh) giành 1 HCV cá nhân kumite hạng 55kg, 1 HCV đồng đội kumite giải vô địch châu Á. Thứ sáu là Nguyễn Thị Thật (Xe đạp, An Giang) giành HCB giải xe đạp đường trường vô địch châu Á, giành vé dự Olympic. Thứ bảy là VĐV Nguyễn Thị Bích Tuyền (Bóng chuyền, LPBank Ninh Bình) đoạt hạng 3 FIVB Challanger Cup, vô địch AVC Challanger Cup cùng đội tuyển quốc gia, Á quân giải CLB nữ châu Á cùng CLB LPBank Ninh Bình. Và thứ 8 là xạ thủ Trịnh Thu Vinh (Bắn súng, Công an Nhân dân) giành HCV nội dung 10m súng ngắn hơi hỗn hợp giải vô địch châu Á, hạng 4 Olympic.

Cả 8 gương mặt trên đều xứng đáng được tôn vinh. Tuy nhiên về mặt thành tích, nữ xạ thủ Trịnh Thu Vinh có vẻ chiếm ưu thế hơn khi cô lọt vào top 4 VĐV hàng đầu thế giới nội dung 10m súng ngắn hơi nữ tại Olympic Paris, vừa tổ chức tại Pháp. Tại kỳ Đại hội thể thao lớn và danh giá nhất này, cô cũng là VĐV Việt Nam có thành tích tốt nhất. Tính tới thời điểm hiện tại, Thu Vinh là nữ xạ thủ có thành tích tốt nhất Việt Nam.

Nói tới sự xuất sắc của Thu Vinh không thể không nhắc tới người thầy mà Thu Vinh luôn yêu mến và kính trọng là HLV Park Chung-gun. Trong năm qua, HLV Park Chung-gun tiếp tục là chuyên gia người nước ngoài có thành tích nổi trội nhất khi ông huấn luyện, chỉ đạo học trò giành 1 HCV giải vô địch châu Á, giành 1 suất và xếp hạng 4 Olympic. HLV Park Chung-gun cũng là vị chuyên gia nước ngoài yêu và gắn bó với Việt Nam. Trong hơn 10 năm qua, ông Park đã coi Việt Nam là quê hương thứ hai. Vị chuyên gia Hàn Quốc đã học tiếng Việt và sinh sống như một người Việt Nam. Hiện ông Park đã từ giã chức danh HLV trưởng đội tuyển bắn súng quốc gia nhưng những thành tích, cũng như những gì mà ông để lại cho bắn súng nói riêng và thể thao Việt Nam nói chung là không thể xóa nhòa.

Đội tuyển bóng chuyền nữ

Ở hạng mục giải thưởng Đồng đội của năm, chắc chắn sẽ là lựa chọn khó khăn cho người hâm mộ cũng như Hội đồng Giám khảo. Cả 6 đội đều sở hữu HCV đỉnh cao châu lục trong năm. Trong đó đội tiếp sức nữ 4x400m môn điền kinh (Quách Thị Lan, Nguyễn Thị Hằng, Nguyễn Thị Ngọc, Hoàng Thị Minh Hạnh) giành HCV giải vô địch tiếp sức châu Á. Đội tuyển Rowing Nguyễn Thị Giang, Phan Thị Thảo, Phạm Thị Ngọc Anh, Lê Thị Hiền, Hà Thị Vui, Đinh Thị Hảo, Phạm Thị Huệ, Dư Thị Bông, Lường Thị Thảo) giành HCV giải vô địch châu Á nội dung thuyền 8. Đây là 2 ứng cử viên sáng giá trong 6 đề cử nếu xét theo tiêu chí các môn Olympic, đã đoạt nhiều thành tích.

Ở giải thưởng Đội tuyển của năm, đáng chú ý là cả 3 đề cử đều thuộc về môn bóng chuyền. Trong đó đội tuyển quốc gia bóng chuyền nữ trong nhà vô địch giải cấp độ châu lục AVC Challenger Cup, đoạt hạng Ba giải thế giới FIVB Challanger Cup, giành suất dự tranh giải VĐTG 2025. Đội tuyển bóng ném bãi biển vô địch châu Á 2023, giành suất dự giải VĐTG 2024 (đứng thứ 9 tại giải này), giành suất dự World Games 2025. CLB bóng chuyền nữ LPBank Ninh Bình đoạt HCB giải CLB nữ châu Á.

Bóng chuyền là môn thể thao tập thể được đông đảo người hâm mộ yêu mến nên sự áp đảo của bộ môn này ở hạng mục dành cho đội tuyển xuất sắc nhất năm cũng là điều dễ hiểu. Trong 3 đề cử ở hạng mục này có vẻ như đội tuyển bóng chuyền nữ trong nhà đang chiếm ưu thế. Trong năm qua đây là đội tuyển đạt nhiều thành tích đáng tự hào với sự tỏa sáng của Nguyễn Thị Bích Tuyền. Cô là người đã giúp cho đội tuyển quốc gia đoạt hạng 3 FIVB Challanger Cup, vô địch AVC Challanger Cup và giúp cho CLB chủ quản Ninh Bình giành ngôi Á quân giải CLB nữ châu Á cùng CLB LPBank Ninh Bình.

Gala trao giải Cúp Chiến thắng dự kiến diễn ra vào trung tuần tháng 1.2025 và được phát sóng trực tiếp trên fanpage Cúp Chiến thắng, các kênh truyền hình thể thao cùng online thuộc VTVcab, các kênh mạng xã hội webthethao.vn thuộc Vietcontent. ■

Sự trở lại ấn tượng

● **VĨNH HY**

Đội bóng chuyền nữ VTV Bình Điền Long An đã xuất sắc giành "ngôi hậu" Giải bóng chuyền VĐQG 2024 một cách rất thuyết phục nhờ phong độ ổn định và những chiến thắng ấn tượng. Sau 6 năm chờ đợi, đội bóng miền Tây cuối cùng đã tận hưởng được hương vị chiến thắng của nhà vô địch, càng ý nghĩa hơn khi danh hiệu này đến đúng dịp kỷ niệm 20 năm thành lập đội bóng.

"Quả ngọt" sau 6 năm

Nói đến VTV Bình Điền Long An, người hâm mộ liền nghĩ ngay về một thương hiệu lớn của bóng chuyền nữ Việt Nam. Đây là đội bóng có truyền thống và bề dày lịch sử hàng đầu Việt Nam khi đã tham dự đầy đủ 20 lần trong 20 năm qua tại giải VĐQG. Đến nay, đội bóng của Long An đã có được 5 chức vô địch quốc gia, 6 lần vô địch Cúp Hùng Vương, 2 lần vô địch Cúp Hoa Lư và VTV9 - Bình Điền, cùng 4 lần tham dự giải các CLB châu Á. VTV Bình Điền Long An cũng là nơi sản sinh ra nhiều thế hệ VĐV tài năng cho ĐTQG, trước đây là Nguyễn Thị Ngọc Hoa - phụ công số 1 của bóng chuyền nữ Việt Nam và bây giờ là Trần Thị Thanh Thuý - chủ công số 1 hiện tại của ĐTQG.

Nhưng đã 6 năm kể từ chức vô địch năm 2018, VTV Bình Điền Long An đã không có được thành tích tốt ở giải VĐQG, thậm chí họ không thể đi đến trận chung kết. Nhưng mùa giải năm nay, đội bóng miền Tây đã cho thấy sự "lột xác". Dưới sự dẫn dắt của HLV Thái Quang Lai, VTV Bình Điền Long An đã có sự trở lại ấn tượng với một hành trình đầy thuyết phục. Đội thể hiện phong độ huỷ diệt ở giai đoạn 1 và có được chức vô địch Cúp Hùng Vương (dành cho 4 đội đứng đầu giai đoạn 1). Thậm chí ở giai đoạn 2 (vừa diễn ra ở Lào Cai), VTV Bình Điền Long An còn thi đấu ấn tượng khi toàn thắng.

Ở bán kết, đội bóng miền Tây thắng kịch tính 3-2 trước ĐKVĐ Ninh Bình. Dù đội bóng Cố đô Hoa Lư sở hữu đối chuyền số 1 Việt Nam đang có phong độ rất cao là Nguyễn Thị Bích Tuyền nhưng với sức mạnh tập thể, VTV Bình Điền Long An đã hạn chế sự nguy hiểm của đối chuyền này, đồng thời cho thấy bản lĩnh tuyệt vời ở những thời điểm quyết định để có được chiến thắng. Với phong độ lên cao, VTV Bình Điền Long An tiếp tục đánh bại Hóa chất Đức Giang Lào Cai (đội đã lọt vào chung kết 4 mùa giải liên tiếp trước đó) ở trận đấu cuối cùng để có được "ngôi hậu" giải VĐQG lần thứ 5 trong lịch sử.

Chia sẻ với truyền thông sau trận chung kết, HLV trưởng Thái Quang Lai đã không kìm được cảm xúc và bật khóc. Chiến lược gia 53 tuổi khẳng định các học trò đã nỗ lực thi đấu với hơn 100% sức lực và thực hiện rất đúng đấu pháp, đặc biệt là phương án hóa giải ngoại binh của đối phương. "Chúng tôi đạt được kết quả này là ở sự đoàn kết của tập thể. Trước khi dự giai đoạn 2, ban huấn luyện chỉ hướng tới mục tiêu là nỗ lực phấn đấu giành điểm trong từng trận. Khi vào thi đấu, các em giữ được tinh thần rất cao để hoàn thành mục tiêu", HLV Thái Quang Lai bày tỏ.

VTV Bình Điền Long An vô địch quốc gia sau 6 năm chờ đợi

Sau bảng nữ, giai đoạn 2 bảng nam sẽ thi đấu tại Bà Rịa - Vũng Tàu từ ngày 21.11 đến 1.12, trong đó vòng bảng từ ngày 21 - 26.11, vòng chung kết từ ngày 28.11 đến 1.12. Bảng xếp hạng sau vòng 1 như sau: Sanest Khánh Hòa (12 điểm), Biên phòng (11), Thể công (10), Đà Nẵng (6), LPB Ninh Bình (6), Hà Nội (5), Long An (5), Hà Tĩnh (4), Vĩnh Long (1). Tại vòng 2, các đội tiếp tục thi đấu vòng tròn tính điểm, xếp hạng, chọn 4 đội đầu bảng vào bán kết.

Màn tái xuất hoàn hảo của Ngọc Hoa

Ở mùa giải năm nay, lực lượng của VTV Bình Điền Long An được đánh giá không nhỉnh hơn các ứng cử viên như Hóa chất Đức Giang Lào Cai hay Ninh Bình. Đội bóng của HLV Thái Quang Lai là sự kết hợp kinh nghiệm của những Kim Thoa, Ngọc Hoa, Kim Thanh với sức trẻ của các VĐV sinh sau năm 2000 như Khánh Vy, Như Anh, Trà My, Khánh Đang… Bên cạnh đó, vai trò của những ngoại binh cũng không kém phần quan trọng. Ở giai đoạn 1, đội có sự phục vụ của tay đập người Trung Quốc - Chen Peiyan, trong khi giai đoạn 2 là chủ công người Đức gốc Pháp - Joyce Agbolossou. Sự hòa nhập và chuyên môn tốt của Joyce Agbolossou mang đến hiệu quả tấn công cho đội, đặc biệt là 2 trận bán kết và chung kết.

Nhưng ghi dấu ấn nhiều nhất trong chức vô địch của VTV Bình Điền Long An phải nói đến sự trở lại của Nguyễn Thị Ngọc Hoa. Trước thềm giai đoạn 2, làng bóng chuyền Việt Nam xôn xao với tin Ngọc Hoa tái xuất ở tuổi 37 sau nhiều năm rời xa bóng chuyền đỉnh cao. Ngọc Hoa từng nghỉ chơi bóng chuyền vào năm 2019 để sinh con, sau đó cô trở lại thi đấu cho VTV Bình Điền Long An năm 2022 rồi tiếp tục nghỉ để làm công tác huấn luyện, đào tạo trẻ cho đội. Sự trở lại của phụ công cao 1m83 ở giai đoạn 2 là bất ngờ, nhưng còn bất ngờ hơn khi cô có những đóng góp lớn giúp đội nhà vô địch. "Ngọc Hoa trở lại thi đấu đã giúp tinh thần các em trong đội tự tin hơn. Trong quá trình chuẩn bị chuyên môn, chúng tôi động viên tinh thần tới Ngọc Hoa để em yên tâm thi đấu và Ngọc Hoa đồng ý. Thật sự, khi có Ngọc Hoa trên sân, chúng tôi thêm tin tưởng vì đội bóng có một đàn chị kinh nghiệm làm đầu tàu cho các em", HLV Thái Quang Lai đánh giá cao vai trò của Ngọc Hoa.

Dù không còn những cú đánh uy lực nhưng Ngọc Hoa vẫn cho thấy đẳng cấp trong những pha xử lý tinh tế trên lưới và mang lại những điểm số quan trọng cho đội. Sự xuất hiện của Ngọc Hoa mang lại động lực tinh thần rất lớn cho các đàn em, có cô trên sân, các đồng đội có một điểm tựa, một thủ lĩnh tinh thần.

Phụ công sinh năm 1987 nói về sự trở lại của mình: " Với tôi, khi đội bóng cần, tôi sẽ quay lại hỗ trợ. Tôi luôn sẵn sàng tâm lý mỗi khi được ban huấn luyện đưa vào sân, đặc biệt là các trận đấu quan trọng. Tôi luôn nỗ lực và cố gắng hết sức mình để cống hiến tốt nhất cho đội. Tôi hy vọng tất cả các bạn VĐV của Long An luôn tập luyện và thi đấu với tinh thần cao để có thể tiến bộ nhiều hơn nữa trong thời gian tới".■

TIN THỂ THAO

TP.HCM tổ chức Giải Teqball thế giới

Vào đầu tháng 12 tới, Giải Teqball vô địch thế giới 2024 sẽ diễn ra tại TP.HCM, quy tụ 95 quốc gia và vùng lãnh thổ. Để chuẩn bị cho giải đấu, đội tuyển Teqball Việt Nam đang tích cực tập luyện thời gian qua, đội cũng đã sang Hungary tập huấn để nâng cao trình độ.

Teqball là môn thể thao kết hợp giữa bóng đá, bóng chuyền, cầu mây, bóng bàn. Môn này đã được đưa vào chương trình thi đấu chính thức của SEA Games 33 năm 2025 tại Thái Lan.

B.ANH

Tuyển bóng bàn dự giải Đông Nam Á

Giải bóng bàn vô địch Đông Nam Á 2024 diễn ra tại Bangkok (Thái Lan) từ ngày 19 - 25.11 thi đấu 7 nội dung. Đội tuyển Việt Nam dự giải với 10 tay vợt, đáng chú ý như Nguyễn Anh Tú, Nguyễn Đức Tuân, Đoàn Bá Tuấn Anh (nam), Nguyễn Khoa Diệu Khánh, Nguyễn Thị Nga, Mai Hoàng Mỹ Trang (nữ)… Đội nhận nhiệm vụ phấn đấu giành tối thiểu 1 HCV.

Ban huấn luyện đội cho biết, giải là cuộc kiểm tra thực tế để các tay vợt Việt Nam chuẩn bị cho SEA Games 33 vào năm sau.

L.H

Bình Phước về nhất Giải cờ tướng quốc gia

Giải cờ tướng xuất sắc quốc gia 2024 vừa kết thúc ở Đắk Lắk chứng kiến sự thành công của các kỳ thủ Bình Phước khi giành 3 HCV ở nội dung cờ tiêu chuẩn (Nguyễn Thành Bảo), cờ nhanh và cờ chớp (đều do công của Hà Văn Tiến). Với thành tích này, Bình Phước đã vượt qua Hà Nội (2 HCV, 1 HCĐ) và TP.HCM (1 HCV, 3 HCB, 1 HCĐ) để xếp hạng nhất toàn đoàn.

Giải quy tụ gần 100 kỳ thủ tranh tài các nội dung cá nhân nam, nữ đối với cờ nhanh, cờ chớp, cờ tiêu chuẩn.

L.VŨ

Tuyển Karate dự giải thế giới

Tại Giải Karate vô địch đồng đội thế giới 2024 diễn ra ở Tây Ban Nha đến ngày 24.11, đội tuyển Việt Nam đăng ký tham dự nội dung duy nhất là Kumite (đối kháng) đồng đội nữ. Bốn võ sĩ Việt Nam thi đấu nội dung này là Nguyễn Thị Ngoan, Nguyễn Thị Diệu Ly, Đinh Thị Hương và Hoàng Thị Mỹ Tâm. Đây là lần đầu tiên Karate Việt Nam giành được suất chính thức dự giải thế giới.

Nội dung này có 20 đội tham dự, tuyển Việt Nam nằm ở bảng A cùng các đội Croatia, Mỹ, Hy Lạp, Ai Cập.

H.L

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Mỹ trả lại nhiều cổ vật cho Ấn Độ

Theo thông báo của Văn phòng Biện lý quận Manhattan, Mỹ đã trả lại hơn 1.400 hiện vật bị cướp bóc trị giá 10 triệu USD cho Ấn Độ. Đây như là một phần của sáng kiến đang diễn ra nhằm hồi hương các tác phẩm nghệ thuật bị đánh cắp từ các quốc gia trên khắp Nam Á và Đông Nam Á.

Hàng hóa buôn lậu được thu hồi bao gồm các mặt hàng mà cho đến gần đây vẫn được trưng bày tại Bảo tàng Nghệ thuật Metropolitan của New York. Trong số đó có một tác phẩm điêu khắc bằng đá sa thạch được buôn lậu từ miền trung Ấn Độ đến London (Anh), trước khi được bán bất hợp pháp cho một số người và sau đó tặng lại cho Bảo tàng.

V.OANH

Phát hiện cán dao hình đấu sĩ

Theo tổ chức từ thiện bảo tồn English Heritage, đơn vị chăm sóc di tích lịch sử, một chiếc cán dao bằng hợp kim đồng hiếm có hình dạng một đấu sĩ được gọi là secutor đã được phát hiện tại Bức tường Hadrian ở phía bắc nước Anh, hé lộ thêm về địa vị nổi tiếng của những chiến binh La Mã cổ đại. Đấu sĩ secutor được mô tả trên cán dao đội mũ bảo hiểm, cầm một chiếc khiên lớn và đưa tay trái ra, tay kia cầm kiếm. Điều này cho thấy ông thuận tay trái, một đặc điểm được coi là không may mắn trong thế giới La Mã và do đó có thể bức tượng này mô tả một đấu sĩ cụ thể.

Frances McIntosh, người phụ trách bộ sưu tập cho Bức tường Hadrian và Đông Bắc tại English Heritage cho biết, các đấu sĩ thành công vẫn được hưởng địa vị của người nổi tiếng. Vì vậy, có thể người này (chủ sở hữu con dao) thực sự thích đấu sĩ này và đã làm chuôi dao của anh ta để tượng trưng cho anh ta.

K.HÂN

GRAMMY 2025:

Vừa khởi động đã nhiều tranh cãi

● **CHI MAI**

Ngay khi vừa khởi động bằng việc công bố danh sách đề cử, giải Grammy 2025 đã gây ra những tranh cãi tiêu cực về việc thiên vị Beyoncé, ghẻ lạnh K-pop…

Beyoncé chiếm 11 đề cử tại Grammy 2025

Sau khi danh sách đề cử hạng mục cho giải thưởng âm nhạc Grammy 2025 được công bố, nhiều khán giả đã tỏ ra thất vọng khi nhận thấy sự vắng mặt của các nghệ sĩ K-pop, dù nếu xét về yếu tố thành tích hay thương mại thì nhiều cái tên như Jungkook, Lisa đã làm rất tốt. Riêng Jungkook đã có đến 3 ca khúc đạt #1 Billboard Hot 100 từ album *Golden* nhưng cũng không được trao cơ hội xuất hiện trong bảng đề cử Grammy.

Đây là năm thứ hai liên tiếp các ngôi sao Hàn Quốc "trắng tay" tại các đề cử cho giải thưởng danh giá này. Các thành viên của BTS bao gồm RM, J-Hop và Jimin đều nộp ứng cử cho các ca khúc solo của mình, nhưng không được ghi nhận. Ngoài ra, Lisa (thành viên nhóm nhạc Blackpink) đã tự ứng cử cho nhiều hạng mục của Grammy nhưng cũng bị bỏ qua. Billboard bày tỏ sự tiếc nuối, rằng nếu nữ thần tượng được đề cử ở hạng mục Nghệ sĩ mới xuất sắc, cô sẽ trở thành nghệ sĩ K-pop đầu tiên làm được điều này. Bất chấp thành công vang dội toàn cầu, Blackpink và các thành viên đều chưa từng được giải thưởng danh giá này ghi nhận.

Không chỉ Billboard tiếc nuối, tờ *USA Today* cũng bày tỏ sự bất ngờ khi K-pop không có mặt trong danh sách đề cử dù sức ảnh hưởng ngày càng lớn. Những nhóm nhạc như TXT, Blackpink và Seventeen gây được tiếng vang lớn, lấp đầy khán giả ở các sân vận động Mỹ nhưng vẫn không có chỗ đứng tại Grammy. Tờ báo này tin rằng đã đến lúc Viện Hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Quốc gia Mỹ nên cân nhắc thêm hạng mục K-pop để ghi nhận sức ảnh hưởng toàn cầu của các nghệ sĩ cũng như sự mở rộng của cộng đồng người hâm mộ.

Tổng giám đốc điều hành Viện Hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Quốc gia Mỹ, đơn vị tổ chức giải Grammy ông Harvey Mason Jr. cũng thừa nhận hiểu rõ nhu cầu đại diện rộng rãi hơn cho nhiều thể loại. Ông cho rằng Grammy vẫn có chỗ để cải thiện và đưa thêm nhiều thể loại vào các hạng mục mới. Ông nhấn mạnh rằng nếu không có sự đại diện chính xác, việc đạt được "kết quả đúng" là một thách thức. Chính vì vậy, các thành viên vẫn đang nỗ lực đưa ra kết quả chính xác nhằm phản ánh tốt hơn các xu hướng hiện tại trong ngành công nghiệp âm nhạc thế giới.

Beyoncé và Ariana Grande là hai cái tên được nhắc đến nhiều nhất sau khi Grammy công bố đề cử. Nếu như năm nay, Beyoncé nhận được 11 đề cử, thì Ariana Grande lại vắng mặt tại các hạng mục quan trọng dù năm qua nữ ca sĩ hoạt động âm nhạc rất năng suất. Album *Cowboy Carter* của Beyoncé là một cuộc phiêu lưu âm nhạc đầy màu sắc, từ những giai điệu nhẹ nhàng, sâu lắng đến những ca khúc sôi động, tràn đầy năng lượng, đậm chất country pha trộn với những yếu tố R&B. Tuy nhiên, nhiều khán giả lại cho rằng đây là một album khá khó nghe vì màu sắc âm nhạc của nó. Ngoài ra, các ca khúc trong album cũng không được phổ biến rộng rãi đến khán giả đại chúng. Vì vậy, việc Beyoncé được đề cử tận 11 hạng mục khiến nhiều người cảm thấy bất bình, cho rằng BTC đang quá thiên vị cho cô.

Trong khi đó, Ariana Grande đã gây được nhiều tiếng vang với album *Eternal Sunshine* trong năm 2024. Album được nhận xét là một quyển hồi ký hoàn hảo về mặt cảm xúc của nữ ca sĩ, đồng thời tạo ra một số bản hit đình đám như: *We Can't Be Friends, Yes, and?* và *The Boy Is Mine*. Tuy nhiên, nếu xét về màu sắc âm nhạc, *Eternal Sunshine* dường như không hợp tai nghe của Ban giám khảo.

Đây là lần đầu tiên trong lịch sử, trong danh sách đề cử của giải Grammy 2025 không có ca khúc nào đạt #1 Billboard Hot 100 tại hạng mục Best Pop Solo Performance. 5 đề cử hạng mục Best Pop Solo Performance năm nay gồm: *Bodyguard* của *Beyoncé; Espresso* của Sabrina Carpenter; Apple của *Charli xcx; Birds of a feather* của Billie Eilish và *Good Luck, Babe!* của Chappell Roan.

Trong khi đó, nhiều nghệ sĩ như Taylor Swift, Ariana Grande, JungKook (BTS)... từng có các ca khúc đạt #1 Billboard Hot 100 năm nay, nhưng lại hoàn toàn vắng mặt trong đề cử ở hạng mục này. Chẳng hạn như A *Bar Song của Shaboozey*, ca khúc đã thống lĩnh Billboard Hot 100 nhiều tuần liên tục nhưng lại hoàn toàn không được đề cử tại hạng mục Song Of The Year.

Từ đó có thể thấy được, việc đạt các thành tích cao chưa hẳn là yếu tố ưu thế tại Grammy. Dường như năm nay, đã có rất nhiều sự thay đổi trong tai nghe âm nhạc của thành viên hội đồng bầu chọn tại Grammy.■

GÓC BÌNH LUẬN

Cú hích cần thiết

● **LƯƠNG SAN**

Hội nghị thượng đỉnh Nhóm các nền kinh tế phát triển và mới nổi hàng đầu thế giới (G20) diễn ra tại Brazil trong hai ngày 18 - 19.11, với ba trọng tâm là: Thúc đẩy xã hội phát triển bao trùm và chống nghèo đói; phát triển bền vững và chuyển đổi năng lượng; cải tổ hệ thống quản trị toàn cầu, hứa hẹn sẽ mang đến cú hích cần thiết để thúc đẩy nhiều vấn đề "nóng" của thế giới.

Trong khi vấn đề tài chính khí hậu, định mức hỗ trợ các quốc gia đang phát triển trong việc ứng phó với biến đổi khí hậu vẫn đang bế tắc, G20 có thể mang đến một giải pháp tích cực để cung cấp đủ tài chính cho các quốc gia nghèo thực hiện giảm phát thải khí nhà kính và xây dựng khả năng chống chịu với các thảm họa khí hậu. Hiện Trung Quốc đã từ chối tham gia việc tài trợ cho các sáng kiến khí hậu toàn cầu, còn các quốc gia phát triển như Mỹ và Liên minh châu Âu (EU) gặp khó khăn trong việc huy động nguồn lực từ khu vực tư nhân. Bởi vậy, G20 càng có vai trò quan trọng trong việc tìm kiếm giải pháp tạo nguồn lực tài chính khí hậu cho các nước đang phát triển.

Bên cạnh đó, G20 cũng có vị trí then chốt trong nỗ lực xóa đói nghèo, phát triển bền vững của nhân loại. Ngay trước Hội nghị thượng đỉnh G20, Liên minh toàn cầu chống đói nghèo đã chính thức ra mắt với sự tham gia của 41 quốc gia. Liên minh này thực hiện tập hợp các quỹ, nguồn lực và kinh nghiệm để cùng nhau hỗ trợ cho mục tiêu giảm nghèo toàn cầu. Mục tiêu hướng tới của Liên minh là sẽ giúp xóa đói nghèo cho tất cả các quốc gia trên "bản đồ đói nghèo" của Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên Hợp Quốc (FAO) vào năm 2030. Các sáng kiến chính của Liên minh bao gồm mở rộng các chương trình chuyển tiền mặt để hỗ trợ 500 triệu người, cung cấp bữa ăn cho 150 triệu trẻ em tại các trường học, hỗ trợ 200 triệu trẻ em dưới 6 tuổi và phụ nữ mang thai thông qua các chương trình y tế…

Trong bối cảnh tình trạng đói nghèo ngày càng nghiêm trọng do tác động từ các yếu tố như thiên tai, xung đột địa chính trị, việc tập hợp sức mạnh toàn cầu là một lời giải tích cực cho bài toán chấm dứt nỗi ám ảnh về đói nghèo của nhân loại.■